

TRUTH
CENTERED
TRANSFORMATION

MODULE

LITABA TSA CHELETE TATAISO EA MOSUOE

Phetoho e thehiloeng ho 'nete—Mojule: Litaba tsa Chelete 3.6. Copyright ©2018 Reconciled World, Phoenix, Arizona, United States of America. www.reconciledworld.org

Mosebetsi ona o fumaneha ho latela lipehelo tsa laesense ea Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0. U lumelloa le ho khothaletsoa ho ikamahanya le mosebetsi, le ho o kopitsa, ho o aba, le ho o fetisetsa tlas'a maemo a latelang:

Keabetsoe – O tlameha ho amahanya mosebetsi ka ho kenyelletsa polelo e latelang: Copyright © 2018 E Phatlaladitsweng ke Reconciled World (www.reconciledworld.org) tlasa dipehelo tsa laesense ya Creative Commons Attribution–ShareAlike 3.0. Ho fumana lintlha tse ling, bona www.creativecommons.org.

E seng ea Khoebo – O kanna oa se sebelise mosebetsi ona molemong oa khoebo.

Haeba O thahasella ho fetoletsa boitsebiso bona, ka kopo ikopanye info@tctprogram.org.

Mangolo 'ohle a qotsitsoeng, ntle le ha ho bontšitsoe ka hosele, a nkiloe Bibeleng e Halalelang, New International Version®, NIV®. Copyright ©1973, 1978, 1984, 2011 by Biblica, Inc.TM. E sebelisoa ka tumello ea Zondervan. Litokelo tsohle li sirelelitsoe lefatsheng ka bophara. www.zondervan.com. “NIV” le “New International Version” ke matshwao a kgwebo a ngodisitweng United States Patent le Trademark Office ka Biblica, Inc.TM.

Pele O Qala

Lintlha tsa Bohlokoa Bakeng sa Karalo ea Litaba tsa Chelete

Ka hare ho buka ena, ho na le lithuto le lithuto tse fanoeng. Lithuto li lokela ho sebelisoa qalong ea lithuto joalo ka boinehelo bo tloaelehileng.

Ha ho tluoa tabeng ea sebaka sa hau sa marang-rang, nahana ka lintho tse latelang:
Ho khetholla mathata a tloaelehileng ho potoloha likhopolo tsa ho fana le ho
etsa lintho
Tlhahlobo ea chelete ea lehae ea chelete ea dijithale
Tlhokomeliso: Liranta li ne li sebelisoa qalong bukeng ena empa nakong ea
phetolelo ea mosebetsi e ne e sebelisetsoa ho fetola chelete ea lehae.

Litaelo tsa Motataisi: *Haeba papali le mehlala e se ea nnete, ka kopo se ke oa li fetola, hlalosa feela hore tsena li tsoa ho liranta tsa Amerika. Ha baithuti ba etsa chelete ea bona, etsa bonnete ba hore ba sebelisa linomoro tsa 'nete.*

Ho Lokisetsa ho Ruta Thuto

1. Bala kaofela **Tataiso ea Mosuo** ka hloko, makhetlo a 'maloa ha ho khoneha. Totobatsa kapa o ngole lintlha mahlakoreng a maqephe ho ikhopotsa lintlha tsa bohlokoa.
2. Sheba ho **mehopolo ea mantlha** bakeng sa thuto ka 'ngoe e le hore o tsebe seo liithuti li lokelang ho ithuta sona thutong.
3. Bala kaofela **mangolo** litemana tse tlang pele.
4. Sheba ho bona eng **lisebelisoa** lia hloka hahla thutong e 'ngoe le e 'ngoe 'me u etse bonnete ba hore u etsa likopi tsa Tataiso tsa Baithuti (lipampitšana) le ho etsa lithuso tse bonoang tse sebelisoang thutong.
5. Etsa bonnete ba hore u tloaelane le e mong le e mong **mosebetsi** thutong (lipapali-thuto, lipapali, lithuso tse bonoang). U ka khona itloaetsa bona le ba lelapa la hao kapa metsoalle.
6. Iphe nako ea ho **rapela** hore Molimo a lokisetse liithuti, hore liithuti li utloe seo Molimo a batlang hore li se utloe, le hore A le thuse ho ruta thepa. Hopola hore ke ka matla a Molimo feela re tla bona batho ba fetoha.

Mokhoa oa ho Sebelisa Tataiso ena ea Mosuo

1. **Mehopolo le Lisebelisoa tsa mantlha:** Thuto ka 'ngoe e qala ka karolo ena.
 - a. **Maikutlo a Sehlooho** – Ho na le mehopolo e mengata e metle thutong ka 'ngoe, empa barupeluo ba lokela ho utloisisa mehopolo ena ea sehlooho ka ho hlaka qetellong ea thuto ka 'ngoe. Ho molemo ho ipotsa hore na u nahana hore barupeluo ba ka hopola lintlha tsena tsa sehlooho ka mor'a hore u tsamaisa thuto. Iphe nako ea ho hlaloba lintlha tsa sehlooho hangata ho ba thusa ho hopola.
 - b. **Lisebelisoa** – Thepa e khethehileng e hloka hahla e thathamisitsoe bakeng sa thuto ka 'ngoe, ho kenyeletsoa Lipampitšana tsa Lithuto le Lipampitšana tsa Liithuti. Tataiso ena ea Mosuo e tla bontša hore na e sebelisoa neng:
 - i. **TATAISO EA BAITHUTI** – e tla ngoloa tjena.
 - ii. **LIPONO EA BONANG** – e tla ngoloa tjena.

Karolo ea 1: Lithuto tsa Boinehelo

Boinehelo 1: Pono ea Bibeletse ka Chelete

Karolo ea 1

Maikutlo a Sehlooho

- Chelete ha ea lokela ho ba sepheo sa rona
- Re lokela ho sebetsa ka thata hore re be le ho lekaneng ho hlokomela malapa a rōna le ho abela mafutsana

Lisebelisoa

- Tataiso ea Baithuti: Boinehelo 1 (kopi e le 'ngoe bakeng sa motho ka mong)

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- Ke litemana life tse ling tseo u li tsebang ka chelete?
- Ke melao-motheo efe eo re ka ithutang eona ka chelete litemaneng tsee?
- A o akanya gore Modimo o amega ka se re se dirang ka chelete a rona?
- Na ho ba morui kapa ho futsaneha ke moeeng haholoanyane?

Bibele e bua ho hongata ka chelete. Ha e le hantle, ho na le litemana tse imenneng habeli ka chelete ho feta tse teng ka tumelo le thapelo li kopane. Ho hlakile hore Molimo o nahana hore ke taba ea bohlokoa. Chelete e na le matla a ho re thusa kapa e ka etsa hore re oe. Ke ntho eo re sebetsanang le eona ka linako tsohle. Re lokela ho ithuta ho sebelisa chelete ka tsela e khahlisang Molimo.

Chelete ha ea lokela ho ba sepheo sa rona

TS'OANELO SEHLOPHA

Litaelo tsa Motataisi: Aba **TATAISO EA BAITHUTI:** Boinehelo 1. Lihlopheng tse nyane tsa batho ba 3-4, sebetsa ka halofo ea pele ea bukana, ebe u fana ka tlaleho.

Bala Matheu 6:19-24; 33.

Temana ena ke karolo ea 'Thero ea Thabeng'. Mona Jesu o bua le barutuo ba hae, a ba bolella ka bophelo 'musong oa Molimo.

- Re ka ithuta'ng litemaneng tsee mabapi le chelete?
- Ho sebeletsa chelete ho bolela'ng?
 - *Ho lumella chelete hore e re buse. Ho laoloa ke chelete, ebang ke ka ho leka ho e fumana, ho tšoenyeha ka eona kapa ho lula u leka ho fumana ho eketsehileng.*
- Na see se bolela hore le ka mohlale ha rea lokela ho nahana ka chelete?
 - *Che, re lokela ho nahana ka chelete empa ha rea lokela ho lumella chelete hore e re laole. Re hloka ho ba batsamaisi ba bohlale.*
- Ho ipolokela letlotlo leholimong ho bolela'ng? Re ka etsa see joang?
- Thuto ya Jesu e fapane jwang le setso sa rona?
- Temana ee e re bolella hore re lokela ho tsepamisa maikutlo ho eng?

Bala 1 Timothea 6:6-11.

- Maikutlo a rona mabapi le chelete e lokela ho ba afe?
 - *Haeba re na le tse lekaneng bakeng sa liaparo le lijo re lokela ho khotsofala.*
- Ke hobane'ng ha ho lebisa tlhokomelo kapa ho rata chelete ho le kotsi?
 - *Ho bonolo ho etsa sebe kapa ho lekeha ho etsa bobele le hore u fumane chelete.*
 - *Ho thata ho fana ka seatla se bulehileng ha re rata chelete.*
 - *Ho bonolo ho hlokomoloha Molimo, ho etsa mosebetsi oa Hae, le ho rata ba bang haeba kamehla re leka ho fumana chelete e ngata.*

TLALEHANG TS'OANE

Joalokaha re bona litemaneng tsena ha rea lokela ho ba barati ba chelete kapa ho lelekisa leruo. Ha re e-shoa re ke ke ra nka chelete ea rōna kapa lintho tsa rōna. Ntho ea bohlokoa e ke ke ea e-ba hore na re na le chelete e kae empa e tla ba hore na re Bakreste le hore na re sebelisitse bophelo ba rōna hakae. Sepheo sa rōna bophelong ha sea lokela ho ba ho ba le chelete e ngata ka ho fetisisa eo re ka e khonang. E lokela ho ba ho phela ka tsela e tlotlisang Molimo.

Mosebetsi o motle

SEHLOPHA SEKHOLO

Ka linako tse ling re ka 'na ra se ke ra utloisisa seo Bibele e se rutang ka chelete 'me ra qala ho lumela hore chelete le mosebetsi li fosahetse. Re lokela ho sebetsa ka thata, empa eseng ka lebaka la ho fumana chelete e ngata bakeng sa rona. Ke meharo. Bibele e fana ka mabaka a mang a hore na ke hobane'ng ha re lokela ho sebetsa ka thata hore re fumane chelete.

Bala 2 Bathesalonika 3:6-15.

Moaposetoloi Paulo o ne a tshwenngwa thata ke pego ya gore maloko mangwe a kereke ya Thesalonika a ne a sa dire tiro epe.

- Boikutlo ba Pauluse ka ho sebetsa e ne e le bofe?
- Ke hobane'ng ha a ile a khetha ho sebetsa, ho e-na le ho sebelisa nako ea hae ho koetlisa litho tsa kereke?
- Pauluse o ile a re ho lokela ho etsahala'ng ka ba sa sebetseng ka thata?

Bala 1 Timothea 5:8.

- Pauluse o re'ng ka ho hlokomela malapa a rōna?
- U nahana hore ke hobane'ng ha a sebelisa mantsoe a matla hakaale?
 - *Pauluse o ile a bua hampe ka batho ba neng ba sa hlocomele malapa a bona. Molimo ha aa re bōpela hore re se ke ra etsa letho empa o re bōpetse ho hlokomela bao re ikarabellang bakeng sa bona. Ha a bue ka ba sebetsang ka thata 'me ba se na lintho tse lekaneng, empa o bua ka ba botsoa kapa ba qetang nako eohle ea bona linthong tse ling 'me ba hlokomoloha malapa a bona.*

Bala Baefese 4:28.

- Pauluse o re'ng ka mosebetsi?
- Ke hobane'ng ha re lokela ho sebetsa?
 - *Pauluse o ile a khothalletsa Baefese hore ba sebetse e le hore ba ka fana ka thuso ho ba hlohang.*

Joaloka batho ba Molimo, re bitsetsoa ho sebetsa ka thata ho sebelisa tsebo ea rōna, le ho fumana chelete bakeng sa ho iphelisa le ho iphelisa le ba hlohang, ebang ke basebetsi ba rōna ba Bakreste kapa mafutsana. Le

hoja ho rata chelete ho fosahetse, ho fumana chelete ea ho hlokomela malapa a rōna le ba bang ho tlotlisa Molimo.

Bala Genese 2:2.

- Mosebetsi oa pele e bile mang?
- Mohlala oa Molimo oa mosebetsi o bolela eng ho rōna?
 - *Modimo e ne e le mosebeletsi wa pele. Bible e re re entsoe ka setšoantšo sa Molimo. Sena se bolela hore le rona re bōpilo e hore re be basebetsi. Re hlomphe le ho tlotlisa Molimo ha re latela mohlala oa Hae.*

Bala Genese 2:15, 18.

- Molimo o ile a beha motho serapeng ka morero ofe?
- Molimo o bōpile mosali ka morero ofe?
 - *Molimo o ile a beha motho serapeng ka morero oa ho se sebetsa le ho se hlokomela. Hamorao, temanengea 18, Molimo o re ha ho hotle hore monna a be mong mosebetsing oa hae 'me O bōpa mosali hore e be mothusi ea matla oa monna. Sena se bolela hore bobeli ba bona ba entsoe hore e be basebetsi, leha e le ka mekhoha e fapaneng hanyane le mesebetsi e fapaneng.*

Bala Exoda 20:8.

- Re tla sebetsa ka matsatsi a makae?
- Re lokela ho phomola matsatsi a makae?
 - *Ha rea lokela ho qeta matsatsi 'ohle a rōna re sa etse letho kapa hona ho phathahana ka mosebetsi le ho etsa chelete hoo re sa phomoleng letsatsi le le leng ka beke. Ha Molimo a fana ka litaelo tsena, o ne a bua le batho ba neng ba iketsetsa chelete ka temo. Le hoja ho ka 'na ha bonahala eka matsatsi a mang ha ho letho leo re ka le etsang 'me ka linako tse ling re phathahane hoo re sitoang ho phomola, re lokela ho hlomphe Molimo ka tsela eo re sebelisang nako ea rōna ka eona.*

TŠEBELETSO

Nka metsotso e 2 hona joale ho nahana ka khutso ka lipotso tsena:

- Na u 'nile ua latela litaelo tsa Molimo tse amanang le ho fumana chelete?
- Ke liphetoho life, haeba li teng, tseo u lokelang ho li etsa?

LE MOPEPI

Buisanang ka lipotso tse latelang le nahanela maphelo a lona le ho rapellana. Li thathamisitsoe botlaaseng ba pampitšana.

Chelete ha ea lokela ho ba sepheo sa rona:

- Na ke rata chelete? Na ke lula ke nahana ka mokhoa oa ho ba le chelete e ngata?
- Na ke khotsofetse ka seo ke nang le sona?
- Na ke ipolokela letlotlo leholimong kapa lefatsheng?

Mosebetsi o motle:

- Na ke lula ke sebetsa ka thata?
- Na ke khona ho hlokomela lelapa la ka?
- Ke bo-mang ba hlokanang sechabeng sa habo rona? Re ka ba thusa joang, re le batho ka bomong le re le sehlopha?

Boinehelo 2: Pono ea Bibe le ka Chelete

Karolo ea 2

Maikutlo a Sehlooho

- Molimo o tšepisitse ho re hlokomela. Haeba re haelloa ke ho lekaneng bakeng sa litlhoko tsa rōna tsa motheo, re lokela ho bona hore na ho na le lebaka.
- Re lokela ho laola chelete ea rona hantle

Lisebelisoa

- Tataiso ea Baithuti: Devotion 2 (kopi e le 'ngoe bakeng sa motho ka mong)

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

Re ithutile hore chelete ha ea lokela ho ba ntho eo re amehileng ka eona, le hore re lokela ho sebetsa ka thata hore re be le tse lekaneng ho hlokomela malapa a rōna le ho abela mafutsana.

- Ke'ng hape seo Bibe le e se buang ka chelete?
- Ke litšepiso life tse ling tse ka Bibeleng tse re khothatsang ha re sebeletsa ho hlokomela malapa a rōna le ho fa mafutsana?

A re shebeng kamoo Molimo a tšepisitseng ho re hlokomela, le kamoo a lebeletseng hore re sebelise chelete ea rōna kateng.

Molimo o tšepisitse ho re hlokomela

Bala Matheu 6:25-33.

Litemaneng tsena re bona hore Molimo o tšepisitse ho re fa lintho tseo re li hlokanang haeba re mo etelletsela pele.

Bibe le e boetse e re fa mabaka a hore na ke hobane'ng ha re ka iphumana re se na chelete e lekaneng. Re tla sheba seo ha jwale.

TS'OANELO SEHLOPHA

Litaelo tsa Motataisi: Aba **TATAISO EA BAITHUTI**: Boinihelo 2. Kōpa sehlopha ka seng hore se bale sehlopha se le seng sa litemana 'me se leke ho akaretisa ntlha ea sehlooho e fumanoang litemaneng tsena. Haeba ba na le nako e eketsehileng ba ka sheba sete e 'ngoe ea litemana. Haeba u sena litataiso tsa baithuti, fana ka litemana ho sehlopha ka seng - eseng mohopolo oa mantlha.

Mabaka a etsang hore re iphumane re se na chelete e lekaneng:

- **Botsoa** — Liproverbia 10:4, 13:4; 24:30-34 .
 - Re lokela ho etsa bonnete ba hore re sebetsa ka thata mme re se ke ra etsa letho.
- **Ho hloka Khotsofalo/Meharo** — Liproverbia 28:25
 - Molimo ha aa re tšepisa maruo empa o na le ho lekaneng. Na ehlile re na le bofokoli kapa re khopisoa ke tsohle tseo a re fileng tsona?
- **Barati ba Monate** — Liproverbia 21:17; 23:20-21
 - Tsena e ka 'na ea e-ba menyaka e menyenyane e kang lisakerete, joala, lijo tse monate, joalo-joalo. Sheba kamoo u sebelisang chelete ea hao kateng —na ke menyaka kapa linthong tseo u hlileng u li hlokanang?
- **E hlabang** — Liproverbia 11:24

- *Na u fana joalokaha Molimo a laetse? Molimo o re boleletse lentsoeng la hae hore haeba re hlōleha ho fana joale A ke ke a re hlohonolofatsa. O re fa ka tekanyo e lekanang le eo re fanang ka eona.*
- **Booatla** — Liproverbia 3:13-16
- **Ho se mamele** — Liproverbia 28:13; 2 Likronike 24:20

TLALEHANG TS'OANE

Litaelo tsa Motataisi: *Etsa hore sehlopha ka seng se bolele seo se ithutileng sona. Etsa bonnete ba hore sehlopha se seholo se hlakisa mabaka a tšeletseng a hore na ke hobane'ng ha re ka 'na ra tobana le khaello ea chelete.*

Lebaka le leng leo ka lona re ka iphumanang re se na chelete e lekaneng ke **ho hloka toka**. Rapella thuso ea Molimo. Molimo ke motsoalle oa ba hateletsoeng le ba tobaneng le ho hloka toka.

Haeba u ikutloa eka ha u na letho le lekaneng 'me u ipotsa hore na ke hobane'ng ha Molimo a hlōlehile ho fana ka sohle seo u se hlokanang, joale hlahloba bophelo ba hao lintlheng tse thathamisitsoeng ka holimo. Kōpa Molimo hore a u bontše kamoo u ka bang molato oa lintho tsena. Baka 'me u kope tšoarelo ho eena le ho u bontša mokhoa oa ho fetoha.

- Ke mabaka afe ho ana kaofela ao u nahanang hore a atile haholo motseng oa heno? Hobaneng?
- Na ho na le litsela tseo re ka li thibelang bophelong ba rōna? Bophelong ba ba bang?
- Na ho na le mabaka a mang ao u ka a nahanang?
- Re ka khotatsa lelapa la boahelani leo Molimo a tšepisitseng hore o tla le hlokomela joang?

Ho laola chelete ea rona

SEHLOPHA SEKHOLO

Bala Matheu 25:14-30.

Papisong ena Molimo o re ruta ka ho ba motsamaisi ea molemo oa tsohle tseo a re fileng tsona. Monna ea eang leetong lena ke Molimo 'me chelete eo A fanang ka eona ho bahlanka e tšoana le chelete le litalenta tseo A re fang tsona.

- A banna botlhe ba ne ba amogela chelete a a lekanang?
- Ho ile ha etsahala'ng ka banna ba babeli ba pele?
- Ho etsahetse'ng ka monna oa ho qetela? Ke hobane'ng ha mong'a ntlo a ne a mo halefetse?
- Pale ee e bolela'ng ho rōna?

Hase kaofela ha rōna re fuoang chelete e lekanang. Molimo ha a re ahlole ho latela hore na o re fa bokae empa kamoo re sebelisang seo a re fileng sona. O lebeletse hore re e sebelise ka bohlae le hore re se ke ra senya limpho tsa hae tsa bohlokoa. Molimo o lebeletse hore re sebelise chelete eo a fanang ka eona ho hlokomela malapa a rona (1 Timothea 5:8) le mafutsana (Baefese 4:28).

LE MOPEPI

Buisanang ka lipotso tse latelang le nahanela maphelo a lona le ho rapellana.

- A ka metlha re dirisa chelete a rona ka botlhale?
- Re ka ba bohlae joang ka chelete ea rōna?

Boinehelo ba 3: Liphoso Tse Tloaelehileng ho Laola Chelete ea Hao Karolo ea 1

Maikutlo a Sehlooho

Ho na le liphoso tse tloaelehileng tse etsoang ha ho sebelisoa chelete. Re ka ithuta ho li qoba. Liphoso ke tsena:

- Ha ho mohla ke nahanang ka chelete ea ka
- Haeba ke na le eona, kea e sebelisa!
- Ha ke na e lekaneng
- Ha ke khone ho ema, ke tlameha ho alima

Lisebelisoa

- Tataiso ea Baithuti: Boinehelo ba 3 (1 sehlopheng se senyenyanane)

Litaelo tsa Motataisi – Sena se ngotsoe e le litšebeliso tse peli tse khutšoanyane - karolo ea 1 le karolo ea 2. Leha ho le joalo, haeba u etsa koetliso e le koetliso ea matsatsi a 3 joale tsena li lokela ho kopanngoa bakeng sa boinehelo bo bolelele hanyenyane.

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- E meng ea melao-motheo ea bohlokoa mabapi le chelete eo re ithutileng eona ho tla fihlela joale ke efe?

Hona joale re tla sheba 4 ea liphoso tse 8 tse tloaelehileng tseo batho ba li etsang ha ba laola chelete ea bona.

- U nahana hore tse ling tsa liphoso tse atileng haholo ke life?

Phoso ea 1: Ha ke nahane ka chelete ea ka

SEHLOPHA SEKHOLO

Bala Luka 12:42-47.

- Monghali o ne a lebeletse hore mohlanka eo a etse'ng?
 - *Mong'a bona o ne a lebeletse hore mohlanka eo a lule a itokisitse, a hlokomele batho bao kapa lintho tseo a li ikarabellang ka hloko le ka bohlale 'me a etse lintho ho ea ka thato ea hae.*

Tsohle ke tsa Modimo. Chelete eo re nang le eona ke mpho e tsoang ho Molimo. O re file eona hore re e sebelise ka bohlale. Re lokela ho nahana ka ho laola chelete ea rōna, re eleloa hore ke ea Molimo 'me o lebeletse hore re rere kamoo re ka e sebelisang kateng.

Phoso ea 2: Haeba ke e-na le eona, kea e sebelisa!

SEHLOPHA SEKHOLO

Bala Liproverbia 21:20.

- Seema see se hlalosa motho ya sebedisang tsohle tseo a nang le tsona jwang?
- Motho ea bohlale o etsa'ng?
 - *O boloka kapa o boloka lijo le oli.*
- Re ka ithuta'ng maeleng aa?

- *Ha rea lokela ho sebelisa sohle seo re nang le sona, empa ho e-na le hoo re lokela ho boloka nako eo ka tloaelo re neng re ka haella.*

Bala Moeklesia 2:10-11.

- Monna enoa o sebelisitse chelete joang?
- Na e ile ea mo thabisa?
 - *Monna ea ho Moeklesia o ne a e-na le chelete e ngata eo a ka e sebelisang empa a fumana hore e ne e sa mo thabise.*

Buisanang:

- Ho etsahala'ng haeba kamehla re sebelisa chelete neng le neng ha re e fumana?
- Na u kile ua tobana le khaello hobane u sebelisitse chelete nthong eo u neng u sa e hloke pejana selemong? Mohlala oa see e ka ba ofe?
- Na u kile ua reka ntho eo u hlileng u e batlang eaba u hlokomela hore ha e u thabise haholoanyane?
- Re ka qoba phoso ee joang?

Phoso ea 3: Ha ke na ho lekaneng

TS'OANELO SEHLOPHA

*Litaelo tsa Motataisi: Arola ka lihlopha tsa 3-4. Aba **TATAISO EA BAITHUTI**: Boinehelo 3. Kōpa sehlopha ka seng ho bala le ho buisana ka e 'ngoe ea liphoso, 'me se akaretse lintlha tsa sehlooho tse fumanoeng.*

Bala Bafilipi 4:11-12.

- Khotsofalo ke eng?
- Pauluse o ile a re o khotsofetse tlas'a maemo afe?
- Na re khotsofalla seo re nang le sona?
- Haeba re khotsofetse, na hoo ho bolela hore ha rea lokela ho sebetsa ka thata ho fumana ho eketsehileng? Sheba Liproverbia 23:4-5 le Liproverbia 24:33-34.
 - *Re lokela ho ba hlokolosi ha re araba sena. Ha rea lokela ho ba botsoa, empa re lokela ho sebetsa ka thata ho hlokomela malapa a rōna. Liproverbia 24 e re hopotsa hore ha re le botsoa re tla tseba bofuma le khaello. Leha ho le joalo, re boetse re lokela ho ba hlokolosi hore re se ke ra hlokomoloha malapa a rōna le boikarabelo ba kereke hobane re batla leruo. Liproverbia 23 e re hopotsa hore ha rea lokela ho ameha ka ho rua.*

Khotsofalo e bohlokoa hore motho a khotsofale bophelong. Mohato oa pele oa ho fumana khotsofalo ke ho ithuta ho leboha seo Molimo a re fileng sona. Joalokaha Pauluse a bolela hore o ile a ithuta ho khotsofala, le rōna re ka ithuta ho khotsofala maemong 'ohle.

Phoso ea 4: Ha ke khone ho ema, ke tlameha ho alima

TS'OANELO SEHLOPHA

Bala Liproverbia 22:7.

- Mathata a likoloto ke afe?
- Tse ling tsa lintho tseo batho ba kenang likolotong e le hore ba li reke ke life?
- Tsela e 'ngoe ea ho fumana lintho tseo re li batlang ke efe?
 - *Ho Boloka Chelete*

Ka linako tse ling re batla ho hong hona joale, kahoo re alima chelete e le hore re e fumane. Ka mohlala, lelapa le reka TV le lintho tse ling ka sekoloto. Sena ha se tšebeliso e ntle ea sekoloto. Sekoloto ke leraba. Re lokela ho ba le mamello mme re bolokele dintho tseo re di hlokang. Sekoloto se lokela ho sebelisoa feela linakong tse sa

tloaelehang, kapa ho reka lintho tse tla kenya chelete e eketsehileng. Re hloka ho etsa bonnete ba hore sekoloto se nepahetse mme re na le kemiso e hlakileng ea ho lefa eo re kholisehileng hore re khona ho e latela. E-ba le mamello 'me u eme ho fihlela u khona ho reka ntho leha e le efe eo u ka e ratang. Re tla ithuta ho eketsehileng ka sekoloto thutong e latelang.

TLALEHANG TS'OANE

LE MOPEPI

Le molekane, nahana ka e 'ngoe le e 'ngoe ea liphoso tse 4.

- Ke efe ea liphoso tsee tse 4 eo u loanang le eona haholo?
- U ka nka mehato joang ho qoba ho etsa phoso ee?

Rapellanang mabapi le ho qoba liphoso tsa hau tse tloaelehileng ka chelete.

Boinehelo ba 4: Liphoso Tse Tloaelehileng ho Laola Chelete ea Hao Karolo ea 2

Maikutlo a Sehlooho

Ho na le liphoso tse tloaelehileng tse etsoang ha ho sebelisoa chelete. Re ka ithuta ho li qoba. Liphoso ke tsena:

- Ke lakatsa eka nka be ke e-na le chelete e ngata joaloka ba bang
- Ke futsanehile ho fana
- Ke lula ke tšoenyehile ka chelete
- Ke sebelisa le ho fumana chelete ka litsela tse sa hlomphehang Molimo

Lisebelisoa

- Tataiso ea Baithuti: Boinehelo ba 4 (1 sehlopheng se senyenyane)

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- Liphoso tsa pele tse 'nè tse tloaelehileng tseo batho ba li etsang ha ba sebelisa chelete ke life?
 - *Ha ho mohlala ke nahanang ka chelete ea ka*
 - *Haeba ke na le eona, kea e sebelisa!*
 - *Ha ke na e lekaneng*
 - *Ha ke khone ho ema, ke tlameha ho alima*
- Hlalosa hore na ho ithuta ka lintho tsena ho amme tšebeliso ea hau ea chelete joang ho tloha ha u ne u rapela nakong e fetileng.

Hona joale re tla sheba liphoso tse ling tse 4 tse tloaelehileng tseo batho ba li etsang ha ba laola chelete ea bona.

Phoso ea 5: Ke lakatsa eka nka be ke e-na le chelete e ngata joaloka ba bang

SEHLOPHA SEKHOLO

Bala Exoda 20:17 le Luka 12:15.

- Ho chacheha ka mohono ho bolela'ng?
- Re lokela ho itebela khahlanong le eng? Hobaneng?

Bala Moeklesia 5:10.

- A motho yo o ratang chelete o a tle a ikutlwe a na le e e lekaneng?

U se ke ua lumella meharo le ho chacheha ka mohono ho kena pelong ea hao. Ho rata chelete ho bolela hore ho sa tsotellehe hore na re ruile hakae, re tla lula re ikutloa re hloka ho eketsehileng. Re tla lula re honohela ba nang le ho hongata. Leshano la Satane ke hore chelete le matlotlo li ka re tlisetsa thabo. Ka mohlala - "Haeba feela ke ne ke e-na le sethuthuthu, bophelo ba ka bo ne bo tla ba monate." Lintho tse bonahalang li ke ke tsa re tlisetsa thabo. Li ka etsa hore re ikutloe re le betere ka nako e khutšoanyane, empa joale re tla qala ho batla ho hong ho eketsehileng.

- Na u kile ua reka ntho eo u hlileng u e batlang? U ile ua ikutloa joang ka eona likhoeli tse 6 kapa selemo hamorao?
- A na ho na le ntho eo esale u e lakatsa morao tjena? U ka khaotsa ho chacheha ka mohono lintho tse ngata joang 'me ua ithuta ho khotsofalla seo u nang le sona?

Phoso ea 6: Ke futsanehile haholo hore nka fana

TS'OANELO SEHLOPHA

*Litaelo tsa Motataisi: Arola barupeluo ka lihlopha tsa batho ba 3-4. Aba **TATAISO EA BAITHUTI**: Boinehelo 4. Kōpa sehlopha ka seng ho bala le ho buisana ka phoso e le 'ngoe, 'me se akaretse ntlha ea sehlooho e fumanoeng.*

Bala 2 Bakorinthe 8:1-5.

- Temana ee e re'ng ka ho fana ka linako tsa ho hloka?
- Re ka khothalletsa e mong le e mong joang hore a fane ho sa tsotellehe maemo a hae?

Modimo a o hlohonolofatse ha o fana.

Bala Malakia 3:10-12.

- Temana ee e re re etse'ng?
- Ho tla ba le phello efe haeba re etsa joalo?

Ena ke eona feela nako ka Bibeleng moo Molimo a reng re mo leke ka ntho e itseng. O re bolella hore haeba re ikemiselitse ho tlisa karolo eohle ea leshome joale O tla re hlohonolofatsa. Khafetsa Bibe e re hopotsa hore ka tekanyo eo re fanang ka eona ho Molimo, Molimo o tla re buseletsa.

Phoso ea 7: Ke lula ke tšoenyehile ka chelete

TS'OANELO SEHLOPHA

Bala Matheu 6:25-34.

- Molimo o re'ng ka ho tšoenyeha?
- Ke hobane'ng ha a re ha rea lokela ho tšoenyeha?
- Re lokela ho nahana ka eng ho e-na le hoo?
- Re ka etsa'ng hore re se ke ra tšoenyeha?
- Na ho na le nako eo ka eona re lokelang ho tšoenyeha?

Molimo ha a batle hore re tšoenyehile ka chelete. Le hoja re lokela ho ba bohlale le ho ba hlokolosi tseleng eo re sebelisang chelete ka eona, ha rea lokela ho itumella ho tšoenyeha ka chelete. Kopa Molimo ho sireletsa kelello ea hau ho tsoa matšoenyehong 'me u leke ho mo hlomphe ka seo a u fileng sona.

TLALEHANG TS'OANE

Phoso ea borobeli: Ke sebelisa chelete ebile ke e fumana ka litsela tse sa hlomphe Molimo

SEHLOPHA SEKHOLO

Bala Ezekiele 22:12-14.

- Litemana tsee li re mekhoa e fosahetseng eo ka eona re ka fumanang le ho sebelisa chelete ea rona ke life?
- Liphello tsa ho se hlomphe Molimo ka tsela eo re fumanang chelete le ho sebelisa chelete ka eona ke life?

Bibele e re re hlomphe Molimo nthong e 'ngoe le e 'ngoe eo re e etsang, e akarelletsang tsela eo re fumanang chelete ka eona le eo re sebelisang chelete ka eona. Re se ke ra fana ka tjotjo, kapa ra nka ka bolotsana seo e seng sa rona ka tjotjo, ka bolotsana le ka mekgwa e meng e mebe; esere mohlomong re kotula seo re se jetseng.

LE MOTHO E MONG - Le molekane, nahana ka e 'ngoe le e 'ngoe ea liphoso tse 4.

- Ke efe ea liphoso tsee tse 4 eo u loanang le eona haholo?
- U ka nka mehato joang ho qoba ho etsa phoso ee?
- Ke liphetofo life tse sebetsang tseo u tlang ho li etsa tseleng eo u fumanang chelete le ho sebelisa chelete ea hau ka eona?

Rapellanang ka liphetofo tseo le batlang ho li etsa ho qoba ho etsa liphoso tse tšoanang.

Boinehelo 5: Ho fana le boshome

Maikutlo a Sehlooho

- Molimo o batla hore re fane.
- Esita le mafutsana a lokela ho fana.
- Ke habohlokoa ho ba le sepheo se nepahetseng ha u fana.

Lisebelisoa

- Tataiso ea Baithuti: Boinehelo ba 5 (1 sehlopheng se senyenyane)

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- Ke eng e tlang kelellong ea hau ha re bua ka ho fana le ho ntša karolo ea leshome?
- Ke eng e u susumelletsang hore u fe ba bang? Kapa kerekeng?
- Khopolo ea Bibe le ea ho fana ke efe?

Na re tlatlapa Molimo?

TS'OANELO SEHLOPHA

Litaelo tsa Motataisi: Arola ka lihlopha tsa 3-4. Aba **TATAISO EA BAITHUTI**: Boinehelo 5.

Bala Malakia 3:8-12.

- Baiseraele ba ne ba utsoetsa Molimo joang?
- Liphello tsa ho tlatlapa Molimo ke life?
- Molimo o re ho tla etsahala'ng ha re ka tlisa karolo ea leshome kaofela?
- Karolo ea leshome kaofela ke eng?
- A le rona re tlatlapa Modimo?

Litekana tsena ke tsona feela ka Bibeleng moo Molimo a reng a Mo leke. O sebelisa puo e matla haholo ho hlalosa kamoo A ikutloang kateng ka Baiseraele ba sa faneng ka karolo ea bona ea leshome. Ho hlōleha ha bona ho ntša karolo ea leshome ho ba baketse bofuma.

Ho fana ho hongata bofutsaneng bo feteletseng

TS'OANELO SEHLOPHA

Bala 2 Bakorinthe 8:1-4.

- Na litho tsa kereke ea Macedonia e ne e le barui kapa mafutsana?
- Ba fane ka bokae?
- Boikutlo ba bona e ne e le bofe ka ho fana?
- Re ka ithuta'ng kerekeng ee?

Kereke ea Macedonia e ne e futsanehele haholo. Bongata ba rōna ha rea futsanehele haholo. Re ka 'na ra se be le ho hongata kamoo re ka ratang kateng empa ha rea futsanehele ka ho fetisisa. Mme leha ho le jwalo ba ile ba fana le ho fana ho feta kamoo ba neng ba ka kgona kateng. Ke phephetso e kaakang ho rōna! Hangata re fana ho tsoa ho seo re tlamehang ho se boloka. Ba ile ba boela ba kōpa Pauluse hore a khone ho fana. A le rona re na le boikutlo jo bo tshwanang? Na re na le takatso e matla le takatso e matla ea ho fana kapa ho e-na le hoo re fana ka lekhonono?

Bokhabane ba mohlolohali ea futsanehileng

SEHLOPHA SEKHOLO

Bala Mareka 12:41-44.

- Mohlolohali eo o fane ka bokae?
- Na e ne e le mofutsana kapa a ruile?
- Jesu o ile a itšoara joang?

Ka linako tse ling re nahana hobane re futsanehile hoo re sa hlokeng ho fana. Sena ha se nnete. Jesu ha aa ka a thibela mosali ho fana. A se ke a re ho yena: “Tjhe, o futsanehile haholo, ipolokele yona.” Ho e-na le hoo, O ile a mo rorisa ka ho fana.

Fanang ka seatla se bulehileng le ka thabo

SEHLOPHA SEKHOLO

Bala 2 Bakorinthe 9:6-7.

- Re lokela ho fana joang?
- E bolela’ng: “Ea jalang hanyenyane o tla boela a kotule hanyenyane, ’me ea jalang haholo o tla boela a kotule haholo”?

Molimo o re laetse hore re fane. Ha ho tsotellehe hore na re barui kapa re futsanehile. Kaofela re hloka ho fana. Haeba re sa fane ka tsela eo a laetseng ka eona, joale Molimo o e hlalosa e le ho tlatlapa Molimo. Leha ho le joalo, ha re fana re tla tseba litlhohonolofatso tsa Molimo. O re fa ka tekanyo e tšoanang le eo re mo fang eona. Haeba re le bojaki ho faneng ha rona, O tla re lonya, empa haeba re le seatla se bulehileng, O tla re fa seatla se bulehileng. Litlhohonolofatso tseo re li fumanang ho Eena ka linako tse ling e ka ba tsa lichelete, empa hape e ka ba mahlohonolo a thabo, khotso, khotsofalo, lelapa le thabileng, kapa letlotlo leholimong.

- Lebaka la rona la ho fana e lokela ho ba lefe?

Re lokela ho ba hlokolosi haholo hore re se ke ra fana e le hore re ka fumana ho hong hape. Hona ha se ho fana—ho tšoana le ho alima motho chelete. Molimo ha a batle hore re Mo alime chelete. O batla hore re fane. Ho ho eena ha a ka re buseletsa. Batho ba bang baa thetsoa ’me ba nahana hore haeba ba nehelana ka lotho ho Molimo joale ba tla boela ba fumane lotho. Empa Modimo o bona dipelo tsa rona; O tseba seo re se nahanang. Hape a ka re hlohonolofatsa ka litsela tse sa tšoaneng ka linako tse sa tšoaneng. Sepheo sa rona sa ho fana e lokela ho lula e le takatso ea ho khutlisetsa ho Eena ka teboho bakeng sa sohle seo a seng a re file sona. Molimo o batla hore re be ba fanang ba thabile, eseng batho ba batlang ho hong ho Molimo.

LE MOPEPI

Buisana ka thuto ena le molekane oa hau. Nahana ka:

- Na u fa Molimo kamoo u tšoanetseng? Hobane’ng kapa ho se joalo?
- O tlo etsa eng ka tsela e fapaneng jwale kaha o ithutile ka ho fana le ho ntsha karolo ya leshome?

Rapellanang ka lintho tseo le batlang ho li etsa ka tsela e fapaneng, ’me le bakele boikutlo bofe kapa bofe bo le amang ho ba le sepheo se nepahetseng sa ho fana.

Karolo ea 2: Lithuto Tsa Sehlooho

Thuto ea 1: Selelekela sa Tekanyetso

Maikutlo a Sehlooho

- Ho bohlokoa ho etsa moralo oa chelete ea rona

Lisebelisoa

- Lipampitshana tsa Lithuto: Phousetara ea Litshenyehelo (hatisa kopi e le 'ngoe)
- Lipampitshana tsa Lithuto: Setšoantšo sa Ntlo e se nang letho (hatisa kopi e le 'ngoe)
- Lipampitshana tsa Lithuto: Likarete tsa Lichelete tsa Lichelete le Mokoloto - Joalo ka litaelo tsa khatiso ka har'a pakete ea Lipampitshana tsa Lithuto
- Tataiso ea Baithuti: Budget Papali Planner (1 sehlopha ka seng)
- Letaese
- Lipampiri le lipene ho ngola kakaretso ea motho ka mong kapa sehlopha

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- U nahana hore malapa a mangata sechabeng see a etsa qeto joang hore na a sebelise chelete ea 'ona hokae hona neng?
- Sekoloto se ama malapa a sebakeng sa heno joang?

Papali ea Lichelete le Likoloto – Selemo sa Pele

PAPADI YA SEHLOPHA KHOLO

Kajeno re tli'l'o bapala papali e shebaneng le tšebeliso ea chelete, le hore na re ka rera ho sebelisa chelete joang.

Litaelo tsa Motataisi: Ba kope ho arola lihlopha tse tšeletseng. Ho na le lisebelisoa tse lekaneng feela bakeng sa lihlopha tse tšeletseng ho bapala. Bapala ho latela kemiso e latelang.

Re tla qala ka chelete joalokaha eka sehlopha sa hau se sa tsoa kotula lijalo tsa hau mme se ka se sebelisa kamoo u batlang kateng. Nakong ea selemo u tla tobana le Litshenyehelo tse latelang.

Hlohlelletsa **THUSO PONO**: Poso ea Litshenyehelo – Totobatsa lethathamo la Litshenyehelo 'me u hlalose hore na e sebetsa joang.

Litshenyehelo tse sa lebelloang ke Litshenyehelo tsohle tseo re tobanang le tsona khoeli le khoeli tseo hangata re sa li lebellang joalo ka meriana, machato le mapato. Ho fumana hore na o tla lefa bokae bakeng sa ditshenyehelo tse sa lebellwang o tla theola letaese mme o lefe makgetlo a 10 ho feta palo e letaeseng. Bophelong ba 'nete u tla tlameha hape ho nahana ka ho tsetela le ho fana/boshome. Tsena ka bobeli li bohlokoa, empa ho nolofatsa papali ea rona ha li kenyelletsoe hona joale.

Ho qala, o bile le selemo se setle sa temo mme o rekisitse lijalo tsa hau ka R2,500. Ke chelete feela eo u tla e etsa selemong sena. Raese e ne e lokile empa o na le lijo tse lekaneng bakeng sa likhoeli tse 9 kahoo o tla hloka ho reka raese e eketsehileng likhoeling tse tharo tse fetileng.

Fana ka sehlopha ka seng R2,500. (R1000- 1, R500-2, R100 – 4, R50 -1, R10-4, R5-2)

Kajeno u ile toropong ho ea mabenkeleng.

*Ba bontše **THUSO PONO**: Setšoantšo sa Ntlo e Hloekileng*

Joalo ka ha u bona ntlo ea hau ha e na letho; u na le lintho tsa motheo feela - moseme, lipitsa le lipane tse seng kae le liaparo tse seng kae tse bonolo. Marulelo a hao aa dutla.

***Litaelo tsa Motataisi:** Ba bontše lintho tse rekisoang ho sebelisoa tse hatisitsoeng le tse khaotsoeng **THUSO PONO**: Likarete tsa Budget le Papali 'me u botse hore na ke mang ea batlang ho reka eng. Ba lumelle ho reka eng kapa eng eo ba e batlang. Ha motho e mong le e mong a qeta ho reka lintho, hlalosa hore 'maraka o butsoe selemo kaofela,' me ka nako leha e le efe ba ka reka eng kapa eng eo ba e ratang.*

*Ho re thusa ho papali re tla bala Litshenyehelo tsa hau tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli. Ena ke chelete eo u tlamehang ho e lefa khoeli le khoeli ho sa kenyeletsoe Litshenyehelo tse sa lebelloang. Joalokaha u bona khoeli le khoeli u tlameha ho lefa 30 *R2 bakeng sa lijo, R5 bakeng sa motlakase, le R10 bakeng sa lisebelisoa tsa ntlo. Ena ke kakaretso ea R75.*

Ho feta moo, o hloka ho lefa chelete ea khoeli le khoeli bakeng sa eng kapa eng eo u e rekileng ka sekoloto.

Ena ke kakaretso ea Litshenyehelo tsohle tseo u li lefang khoeli le khoeli ka thōko ho Litshenyehelo tse sa lebelloang.

Bakeng sa sehlopha ka seng, bala Litshenyehelo tsa bona tsa khoeli le khoeli tse 'tloaelehileng. Ngola kakaretso ea sehlopha ka seng 'me u e behe ka pel'a bona e le hore ho be bonolo ho e hopola.

Joale re tla qala selemo sa rona.

Bapala selemo se le seng ka tsela e latelang (tafole ea kakaretso e bontšitsoe leqepheng le latelang):

- 1. Etsa hore sehlopha sa pele se theole letaese ebe se nka Litshenyehelo tsa sona tse tloaelehileng + Litshenyehelo tse sa reroang ho bona.*
- 2. Tsoela pele ka sehlopha ka seng.*
- 3. Hlalosa hore ena e ne e le Pherekhong. U tsoela pele ho fihlela nako e setseng ea selemo u sebelisa potoloho e 'ngoe le e 'ngoe le khoeli, ka tsela e latelang:*
 - a. Ka Hlakola joale ba tlameha ho lefa chelete ea sekolo bakeng sa bana ba babeli ba R80 ngoana ka mong. Kahoo motho e mong le e mong o hloka ho lefa Litshenyehelo tse tloaelehileng + R160 litefiso tsa sekolo + Litshenyehelo tse sa reroang. Haeba mang kapa mang a lakatsa ho ntša bana ba bona sekolong, ba ka etsa joalo.*
 - b. March le April li tšoana le January.*
 - c. Ka May bana ba tla tloha ba qala selemo se secha sa sekolo. Ba hloka ho lefa litefiso le ho reka junifomo le libuka. Lefa R100 e eketsehileng ngoana ka mong.*
 - d. Ka Phuptjane ba hloka ho reka manyolo le peo kahoo sehlopha ka seng se tlameha ho lefa R300 e eketsehileng hammoho le Litshenyehelo tse tloaelehileng le tse sa reroang.*
 - e. Phupu, Phato le Loetse li tšoana le Pherekhong.*
 - f. Ka October, November le December ha u sa na raese ea kotulo ea raese. U hloka ho reka raese e eketsehileng khoeli le khoeli ka theko ea R30 ka khoeli.*

Haeba motho e mong a kena sekolotong, sheba litaelo tsa Mokoloto ka tlase.

Litaelo tsa Sekoloto:

Haeba u sa khone ho lefa Litshenyehelo tsa khoeli le khoeli, u na le likhetho tse peli. U ka rekisa lijalo tsa selemo se tlang pele ho 2,100; kapa nka kadimo.

Hlalosa hore hangata ho na le tsoala e ngata ea ho lefa kalimo hape. Ke chelete e senyehileng, e bitsoang Litshenyehelo tsa sekoloto. Ka sepheo sa papali ena re ke ke ra bala phaello khoeli le khoeli; ka khoeli ea pele feela.

Haeba ba khetha ho rekisa esale pele, ba fe 2,100.

Haeba ba batla ho alima, ba fe karete ea kalimo. Karete ea kalimo ngola chelete eo ba e alimang (hammoho le 10%) le hore na ho setse likhoeli tse kae. Ka mohlala, haeba ba alima ka August, likhoeli tse 5 (August ho fihlela December).

Kakaretso ea papali	
Pherekhong	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa reroang.
February	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa reroang + 160
March	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa tloaelehang
April	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa tloaelehang
May	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa reroang + 200
Phuptjane	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa reroang + 300
Phupu	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa tloaelehang
August	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa tloaelehang
September	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa tloaelehang
October	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa reroang + 30
Pulungoana	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa reroang + 30
December	= Litšenyehelo tse tloaelehileng + litšenyehelo tse sa reroang + 30

TLHOKOMELO SEHLOPHA

Qetellong ea papali bala hore na motho e mong le e mong o na le molato ofe, kapa che.

- Ho etsahetse'ng papaling ee?
- Na ho na le motho ea ileng a qetella a le molatong? U nahana hore ke hobane'ng ha ho le joalo?
- Ho ne ho ikutloa joang ho ba molatong?
- Na ho na le motho ea rerileng ho sebelisa chelete ea hae – hoo ho thusitse joang?
- Ke eng eo u ka e etsang ka tsela e fapaneng nakong e tlang?

Tlhokomeliso: Papaling ena ho na le chelete e lekaneng ho reka tsohle tse hlokaahalang ka chelete e setseng!

Papali ea Lichelete le Likoloto – Selema sa Bobeli

Joale re tlii'o bapala papali ena bakeng sa selema se seng, ka lihlopha tsa lona tse tšoanang. Re tla sebelisa lipalo tse tšoanang le tsa selema sa pele molemong oa ho nolofatsa; empa lekhetlong lena u ka sebelisa moralo oa pele haeba u lakatsa.

Hlalosa se latelang – Ho laola chelete ea rona ka katleho re hloka moralo. Joalo ka ha u bona, khoeli le khoeli u hloka ho lefa matsatsi a 30 x R2 bakeng sa lijo, R5 bakeng sa motlakase, le R10 bakeng sa lisebelisoa tsa ntlo.

Hona joale re hloka ho eketsa Litshenyehelo tse ka tšohanyetso.

Ena ke kakaretso ea R135. (Ngola letlapeng kapa pampiring e kholo) joalokaha ho bontšitsoe setšoantšong. Kakaretso ea selemo ke R135 x 12 likhoeli = R1620.

Litshenyehelo tsa Khoeli le Khoeli

Ntho	Linako ka khoeli	Litshenyehelo nako le nako	Kakaretso ea Litshenyehelo
Lijo	30	R2	R60
Motlakase	1	R5	R5
Thepa ea Lehae	1	R10	R10
Litshenyehelo tse sa Lebelloang	1	R60	R60
	LITEHELO TSA KHOELI		R135
			X12
	KAKARETSE EA LITEHELO TSA KHOELI		R1620

Hona joale re na le Litshenyehelo tse etsahalang selemo le selemo—litemiso tsa sekolo, raese e eketsehileng le manyolo (li kenye pampiring joalokaha ho bontšitsoe.) Eo ke kakaretso ea liranta tse 750 ka selemo.

Litshenyehelo tsa Selemo

Ntho	Palo ea linako ka selemo	Litshenyehelo nako le nako	Kakaretso ea Litshenyehelo
Sekolo - Hlakola	1	R160	R160
Sekolo - Mots'eanong	1	R200	R200
Raese e Eketsehileng	3	R30	R90
Litshenyehelo tsa Lekeno	1	R300	R300
	LITEHELO TSA SELEMO		R750

Hona joale re na le Litshenyehelo tse sa reroang. Joale ha re rereleng selemo se tšabehang – tse tšeletseng kaofela. Empa haeba re bona hore ha re rolle li-six joale re tla bona hore re na le chelete e eketsehileng 'me ka nako eo re ka e sebelisa. (Eseng pele) Kahoo 6* R10 ke R60 ka khoeli kapa R720 ka selemo.

Joale re na le R1620 bakeng sa Litshenyehelo tsa khoeli le khoeli, R750 bakeng sa Litshenyehelo tsa selemo. Kakaretso ke R2370. Kahoo ha e le hantle re na le R130 feela e eketsehileng. Re ka sebelisa sena kapa ra se boloka. (Hamorao re tla bua ka mokhoa oa ho sebelisa chelete ena e eketsehileng hantle.) Khoeli e 'ngoe le e 'ngoe, haeba u sa phutholla tse tšeletseng u tla ba le e eketsehileng.

LETSENO	- LITJEHO TSA KHOELI	- LITJEHO TSE LING TSA SELEMO	= MATSATSI
R2,500	- 1620	- 750	= R130

Joale ka lihlopha etsa moralo o tšoanang oa chelete ea hau. Ba bang ba lona ba tla ba le chelete e nyane hobane le rekisitse tšimo pele ho nako. Ba bang ba lona ba na le sekoloto seo le lokelang ho se lefa. Tseo li hloka ho kenyetsetsoa.

Fana ka letsoho **TATAISO EA BAIUTHUTI**: Moralo oa Papali ea Lichelete – 1 sehlopha ka seng.

Ha li se li lokile, nehela sehlopha ka seng tse ling tse 2 500.

Ho potlaka lekhetlong lena re tla lumella motho a le mong ho lahlela letaese mme bohle ba tla tobana le Litshenyehelo tse tšoanang tse sa reroang.

Latela kakaretso ea papali e tšoanang selemo kaofela.

Qetellong ea papali bala hore na motho e mong le e mong o na le molato ofe nakong ena.

TLHOKOMELO SEHLOPHA

- Na sehlopha sa hau se rerile ho sebelisa leha e le efe ea 'salla'? Ka kopo hlalosa hore na ke hobane'ng kapa hobane'ng.
- Ke lintho life tse ling tseo u li entseng ka tsela e fapaneng selemong sa bobeli ho feta selemo sa pele?
Hlalosa likarabo tsena haeba li sa tsoe sehlopheng:
 - *ho se reke ho hang mmarakeng*
 - *qala ka ho bala se hlokahalang bakeng sa Litshenyehelo 'me u behelle seo ka thōko pele u reka*
 - *hlokomela hore ha 'maraka o buloa selemo kaofela, re ka khona ho reka lintho tse ling' marakeng hamorao selemong ha re tseba hamolemo hore na Litshenyehelo tsa rona li tsoela pele joang.*
- Mokoloto oa sehlopha sa hau o bapisoa joang le selemo se fetileng? E ne e fokola? E ne e le ho feta?
- U nahana hore ho tla ba boima kapa ho le bonolo hakae ho rera esale pele bakeng sa selemo le ho sireletsa lelapa la hao likolotong leha e le life? U nahana hore ke hobane'ng ha ho le joalo?
- U nahana hore lintho li ka be li fapane joang hoja u ne u entse moralo ho tloha qalong?

Lithutong tse 'maloa tse latelang re tla sheba ho iketsetsa moralo oa chelete ea rona.

Thuto ea 2: Ho Etsa Tekanyetso ea Lelapa (Karolo ea 1)

Maikutlo a Sehlooho

- Re etsa moralo oa hore na re tla sebelisa chelete eo Molimo a re fileng eona hantle joang
- Mohato oa pele oa ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete ke ho bala chelete e kenang
- Re lokela ho nahana ka phapang pakeng tsa litlhoko le litlhoko

Lisebelisoa

- Lipampitshana tsa Lithuto: Sets'oants'o sa Tekanyetso: Mehato e Mene ea Tekanyetso (1)
- Lipampitshana tsa Lithuto: Likarete tsa litšoantšo tsa Litlhoko le Tseo U li Batlang (sete e le 1)
- Tataiso ea Baithuti: Mokhoa oa 1 oa Tekanyetso (kopi e le 'ngoe bakeng sa motho ka mong)
- Tataiso ea Baithuti: Rekoto ea Litshenyehelo tsa Lelapa (kopi e le 'ngoe bakeng sa motho ka mong)
- Boto le matšoao bakeng sa mehlala ea ho taka
- Likarete tse se nang letho

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- Ha re fumana chelete, hangata re etsa eng ka eona?
- Na re na le likhoeli tseo re nang le chelete e ngata 'me tse ling re na le chelete e nyenyane?
- Re etsa bonnete ba hore re na le tse lekaneng bakeng sa selemo kaofela?
- Re etsa eng ha re se na chelete e lekaneng? Liphello tsa seo ke life?
- Na ho na le linako tseo u sa hlokenge lintho tse hlokalahalang?
- A o akanya gore ka metlha o dirisa chelete a gago ka tsela e Modimo a batlang ka yone?

E 'ngoe ea mathata ao hangata re tobanang le 'ona ke hore ha re e-na le chelete re tloetse ho sebelisa ho feta 'me ha re se na eona ebe re lapa kapa re tlameha ho alima. Kaofela rea tseba malapa a jang hantle ka mor'a kotulo ea raese ebe pele ho kotulo ea raese a tlameha ho reka raese e eketsehileng hobane ha a na e lekaneng.

Bothata bo bong ke hore hangata ha re na chelete ea ho etsa lintho tsa bohlokoa joaloka sekolo, kapa re etsa liqeto tse boeatla mabapi le chelete. Ka mohlala, re reka liaparo tse ngata ka mor'a kotulo ha liaparo li turu haholo ntle le ho ba hlokolosi hobane re na le chelete e ngata, ebe hamorao re utloa bohloko. Sena ha se ho ba molaoli ea bohlale oa chelete ea Molimo.

Tekanyetso

SEHLOPHA SEKHOLO

Litaelo tsa Motataisi: Sebaka **THUSO PONO** – Sets'oants'o sa Lichelete sebakeng seo motho e mong le e mong a ka se bonang.

Joalo ka papali eo re e bapalitseng pejana, tekanyetso ke moralo oa hore na u tla sebelisa chelete ea hau joang. Sepheo sa moralo oa tšebeliso ea chelete ke ho tiisa hore u sebelisa chelete eo Molimo a u fileng eona ka bohlale e le hore u be le ho lekaneng ho hlokomela lelapa la hao selemo kaofela. Ho na le mehato e mene ea motheo eo re tla e sheba e amanang le ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete.

1. Bala chelete eo re e fumanang.
2. Bala litlhoko tsa rona.
3. Bala phapang.

4. Sebelisa se setseng ka bohlae.
Kajeno re tla qala ka ho bala chelete e kenang.

K: Bala kakaretso ea chelete ea hau

SEHLOPHA SEKHOLO

Litaelo tsa Motataisi: Aba **TATAISO EA BAITHUTI** – Tekanyetso Mohato oa 1.

Mohato oa pele oa ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete ke ho fumana hore na re fumana chelete e kae ka selemo. Haeba u na le mosebetsi o tsitsitseng o u fang moputso joale sena ha se thata haholo. Leha ho le joalo haeba u itšebeletsa khoebong e nyenyane kapa temong ho ka ba thata haholoanyane. Re tla shebisisa mokhoa oa ho bala chelete e kenang bakeng sa temo le khoebo hamorao. Hajoale, u ka hakanya ka hohle kamoo u ka khonang.

- Mehloli e meng ea chelete e ka bang teng sechabeng sa rona ke efe?
 - Sejalo se seholo – raese kapa poone; le lijalo tse ling – joalo ka meroho
 - Ho Holisa Liphoofo
 - Mosebetsi oa Letsatsi le Letsatsi
 - Ho rekisa / Ho rekisa
 - Ho fana ka litšebeletso tse kang ho hlatsoa liaparo, ho hloekisa, ho hlokomela bana

TS'EBETSO EA MOTHO KA MONG

Litaelo tsa Motataisi: Thala mohlala oa Chate ea 1 ka tlase botong. Etsa bonnete ba hore bohle ba utloisisa chate hantle

Chelete e kenang	Linako ka selemo	Chelete nako le nako	Kakaretso
Sejalo sa Raese	Lijalo tse 2 ka selemo	R1,000	R2,000
Ho rekisa Coca Cola	500 libotlolo ka selemo	30c	R150
MOTSENO KAOFELA			R2,150

Chate 1

E re barupeluoa ba qete Chate ea 1 ho latela meputso ea bona. Ba hopotse hore re mpa re batla lintho tse re fang chelete. Mohlala: Ha re nahane ka lintho tse kang likhoho kapa mahe tseo re sa li rekiseng hore re fumane chelete, empa hore re li je. Leha ho le joalo, haeba re rekisa mahe ka chelete joale re hloka ho eketsa seo e le mohloli oa chelete.

Hopola hore u lokela ho kenyetsetsa mekhoe eohle eo u fumanang chelete ka eona. Ka mohlala, mohlomong u rua poone le raese, u sebetsa letsatsi le letsatsi 'me u ruile likolobe; kapa, u ka rekisa lino-mapholi, kapa ua hlokomela bana ho kenya chelete. Leka ho bala chelete eo u e fumanang bakeng sa e 'ngoe le e 'ngoe. Nahana ka seo u se entseng selemong se fetileng. Ngola kakaretso ea chelete e kenang, eseng phaello feela.

Hopola ho kenyetsetsa chelete eohle ea CASH eo u tla e fumana likhoeling tse 12 tse tlang. Etsa bonnete ba hore haeba u rera ho rua likolobe, u li rekise, 'me u rue tse ling, u kenyele likolobe tsohle tseo u rerang ho li rekisa selemong se tlang.

ABELLA MOTHO

- Na u lebetse ho fumana chelete e lekanang le ea selemo se fetileng? Hape? Nyane?

- Haeba ho feta moo, hobaneng? Ke phetoho efe e ileng ea hlalisa ho feta?
- Haeba e le tlase, hobaneng? Ke phetoho efe e neng e bolela hore o na le hanyenyane?

B: Bala Litshenyehelo tsa chelete ea hau

SEHLOPHA SEKHOLO

Ka mor'a moo re hloka ho eketsa Litshenyehelo tsa chelete. Mona o hloka ho hakanya sehlopha ka seng sa lekeno le thathamisoeng ho chate ea 1, hore na ke bokae ho etsa ts'ebetso eo. Re tla kena tabeng ena ka botlalo hamorao, empa hajoale, re tla hakanya. Hopola ho kenyetsetsa Litshenyehelo tsohle tsa selemo kaofela, eseng feela bakeng sa potoloho e le 'ngoe ea khoebo.

Litaelo tsa Motataisi: Thala mohlala o ka tlase botong 'me u buisane le sehlopha.

Litshenyehelo	Linako ka selemo	Chelete nako le nako	Kakaretso
Sejalo sa Raese	Lijalo tse 2 ka selemo	R200	R400
Ho rekisa Coca Cola	500 libotlolo ka selemo	20c	R100
LITEKELETSO TSE MANGOLO			R500

Chate 2

- Ke Litshenyehelo life tse ka kenyetsetsoang likhakanyong tsa ho lema reisi?
A na ho na le Litshenyehelo tsa ho rekisa Coca Cola?
 - Lipalangoang ho ea sebakeng sa bona sa mosebetsi
 - Ho reka Coca Cola
 - Leqhoa
- Ke kamano efe pakeng tsa chate ea 2 le chate ea 1?
 - Mekhahlelo ea chelete e kenang e tšoana le karolo ea Litshenyehelo.
 - Lebella hore palo ea linako ka selemo e tšoane

TS'EBETSO EA MOTHO KA MONG

Litaelo tsa Motataisi: Joale etsa hore barupeluoa ba qete Chate ea 2 ho latela chelete eo ba e fumanang. Ba hopotse ho kenyetsetsa Litshenyehelo tsohle tsa selemo kaofela.

C: Bala chelete eohle ea hau

SEHLOPHA SEKHOLO

Qetellong, re tla bala chelete e kenang.

Litaelo tsa Motataisi: Thala mohlala o ka tlase botong ho phethela karolo ena. Bontša likhokahano lipakeng tsa lichate 1, 2 le 3.

MOTSENSO KAOFELA	- LITŠENYEHLO TSA LOKENO	= CHELETE EA NETE
R2,150	- R500	= R1,650

Chate 3

TS'EBETSO EA MOTHO KA MONG

Joale u ka tlatsa Chate ea 3. Hlalosa kakaretso ea chelete eo u e fumanang, u tlose Litshenyehelo, 'me u tla fumana chelete e kenang.

Ho Utloisisa Litshenyehelo Tsa Motho

MOSEBETSI OA SEHLOPHA (*Sebelisa THUSO PONO: Litlhoko le ho Batla Likarete tsa Litšoantšo*)

Mohato oa bobeli oa ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete ke ho tseba Litshenyehelo tsa rona. Ke habohlokoa ho utloisisa phapang pakeng tsa lintho tseo re batlang ho ba le tsona le tseo re li hlohang.

Litaelo tsa Motataisi: *Kopa sehlopha ho nahana ka lintho tse ngata tse fapaneng tseo re sebelisang chelete ea rona ho tsona. Haeba u na le karete ea ntho eo ba e buang, e behe ka pel'a hao. Haeba ho se joalo, taka kapa u ngole maikutlo karete e se nang letho. Hopola ho nahana ka lintlha tse latelang.*

- Tse ling tsa lintho tseo re sebelisang chelete ho tsona ke life?
 - Lijo
 - Lisebelisoa – sena se kenyetsetsa metsi, khase, motlakase
 - Litshenyehelo tsa bophelo bo botle
 - Ho kena sekolo – junifomo, libuka le Litshenyehelo tse ling tse amanang le sekolo
 - Liaparo
 - Litshenyehelo tsa lipalangoang, mohlala, peterole, ho lokisa libaesesekele, litekesi, libese, likoloi tse ka thoko.
 - Litshenyehelo tsa chelete – chelete eo u lokelang ho e sebelisa e le hore u fumane moputso oa hau
 - Boshome

Hang ha ba qetile haeba u na le likarete tse nang le litšoantšo tse setseng joale u ba botse hore na ntho e karete eo ke ntho eo batho ba sebelisang chelete ho eona sebakeng sa bona kapa che.

Kopa sehlopha ho arola likarete ka liqubu tse peli – litlhoko le litlhoko. “Litlhoko” ke lintho tseo re tlamehang ho ba le tsona e le hore re phele kapa re fumane chelete kapa re fane ka lintho tse hloahalang bakeng sa malapa a bona. “Litlhoko” ke lintho tseo re ka ratang ho ba le tsona.

Ba lumelle ho arola likarete ebe u buisana le bona ka liqeto tseo. Etsa bonnete ba hore likarete tsohle tse qabung ea “litlhoko” ke tsa bohlokoa bophelong ba bona—kantle ho tsona ba ka shoa. Sena se kenyetsetsa lijo, peo, thuto, joalo-joalo “Litlhoko” li lokela ho kenyetsetsa lintho tse etsang hore bophelo bo be monate, empa re ka phela ntle le eona, joalo ka marulelo a macha.

Likarete tsa Litšoantšo tse thathamisitsoeng mona. Ka kopo hlokomela hore litlhoko (N) le litlhoko (W) li tla fapana ho ea ka libaka. Litlahiso li etsoa ka tlase.

lijo tsa liphoofolo (N)	khase (W/N)	buka ea sekolo (N)
lijo tsa mantlha (N)	lijo tse monate (W)	chelete ea sekolo (N)
baesekele (W)	moriana (N)	peo ea ho jala (N)
liaparo (N/W)	sethuthuthu (W)	lisebelisoa (N)
coca-cola (W)	koranta (W)	TV (W)
motlakase	pane e ncha ea ho halika (W)	junifomo (N)
fan (W)	lebone la oli (N)	liaparo (W)
sehatsetsi (W)	radio (W)	metsi (N)

Ke habohlokoa ho utloisisa phapang pakeng tsa lintho tseo re batlang ho ba le tsona le tseo re li hlohang. Ha re etsa budget re qala ka ho bala Litshenyehelo tsa lintho tseo re li hlohang ebe re bona hore na ha ho na chelete e setseng ho reka lintho tseo re li batlang.

Boloka tlaleho ea chelete eohle e sebelisitsoeng

SEHLOPHA SEKHOLO

Ho re thusa ho bala Litshenyehelo tsa rona, e leng mohato o latelang oa tekanyetso, ke ho boloka tlaleho ea kamoo re sebelisang chelete kateng. Ka nepo, re hloka ho etsa sena khoeli kapa likhoeli tse peli ho re fa setšoantšo se nepahetseng hantle sa kamoo re sebelisang chelete ea rona kateng. Ha e le hantle u ka 'na ua makatsoa ke liphello. Ka linako tse ling ntho eo re sebelisang liranta tse 'maloa feela ho eona empa re e reka khafetsa, joalo ka lijo tse bobebe tsa bana, ha e le hantle e eketsa haholo ha re nahana ka chelete eo re e sebelisang ka selemo.

Haeba re sebelisa R1 rand hararo ka beke ho teashop seo se ka eketsang liranta tse 156 ka selemo.

Haeba re reka coke & monate ka R1 ka letsatsi, ke liranta tse 365 ka selemo.

Haeba re reka ntho e kang kofi kapa lisakerete kapa betel nut ka liranta tse 5 ka letsatsi hoo e ka bang liranta tse 1 825 ka selemo.

Hase feela hore ho boloka tlaleho ea chelete e sebelisitsoeng ho re thusa ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete, empa ho boetse ho re thusa ho lemoha libaka tseo e ka 'nang eaba re senya chelete re sa hlokomele.

Mehato ea Khato

Litaelo tsa Motataisi: Aba **TATAISO EA BAITHUTI** – *Tlaleho ea Litshenyehelo tsa Lelapa*

U ka sebelisa leqephe lena ho boloka tlaleho ea ntho e 'ngoe le e 'ngoe eo uena le lelapa la hau le sebelisitseng chelete ho eona bekeng e tlang, kapa ho feta.

Thuto ea 3: Ho Etsa Tekanyetso ea Lelapa (Karolo ea 2)

Maikutlo a Sehlooho

- Mohato oa bobeli oa ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete ke ho bala litlhoko tsa rona tsa botho bakeng sa selemo kaofela
- Joale re bala phapang pakeng tsa moputso oa rona le litlhoko tsa rona

Lisebelisoa

- Lipampitshana tsa Lithuto: Phousetara ea Lichelete (Ho Tsoa Thutong ea 2)
- Tataiso ea Baithuti - Mehato ea 2 le ea 3 ea Tekanyetso (maqephe a 2 -kopi e 1 bakeng sa motho ka mong)
- Maqephe a maholo kapa Letlapa le leholo la ho tebisa maikutlo le mehlala
- Masupa

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

Litaelo tsa Motataisi: Sebaka **THUSO PONO** – Sets'oants'o sa Lichelete se tsoang Thutong ea 2 sebakeng seo motho e mong le e mong a ka se bonang bakeng sa tšupiso nakong ea thuto.

- U ile ua boloka tlaleho ea Litshenyehelo tsa hau joang?
- Na ho na le ntho e makatsang ho uena?

Joale re tla akaretisa Mehato ea 2 & 3 ea ho etsa moralo oa lichelete oa malapa a rona.

Mohato oa 2: Bala Litlhoko tsa Hao

SEHLOPHA SEKHOLO

Ha re se re bolokile tlaleho ea Litshenyehelo tsa rona khoeli kaofela re ka ngola moralo oa tšebeliso ea chelete. Haeba re sena sena, re ka etsa likhakanyo feela. Re tla sheba litlhoko tsa rona pele.

- Ke litlhoko life tse ling tseo bohle re nang le tsona e le hore re phele le ho hlokomela malapa a rōna ka ho lekaneng?

Litaelo tsa Motataisi: Ngola liphetho pampiring e kholo kapa botong. Etsa bonnete ba hore ntho e 'ngoe le e 'ngoe e lethathamong ke tlhokahalo, eseng feela ntho eo re ka ratang ho ba le eona.

Joalo ka papaling e bapaloang pejana, hopola hore Litshenyehelo tse ling li lefshoa khoeli le khoeli, ha tse ling e ka ba makhetlo a 'maloa feela ka selemo (mohlala, litefiso tsa sekolo, Litshenyehelo tsa bophelo bo botle, ho reka peo). Hopola ho nahana ka libaka tse latelang:

- Lijo
- Lisebelisoa – sena se kenyelletsa metsi, khase, motlakase
- Litshenyehelo tsa bophelo bo botle
- Ho kena sekolo – junifomo, libuka le Litshenyehelo tse ling tse amanang le sekolo
- Liaparo
- Litshenyehelo tsa lipalangoang, mohlala, peterole, ho lokisa libaesesekele, litekesi, libese, likoloi tse ka thōko.
- Boshome

Joale arola lenane ka mefuta e 'meli e fapaneng:

- Litshenyehelo tse Tloaelehileng tsa Khoeli le Khoeli – Lintho tseo re li lefang khoeli le khoeli kapa khafetsa
- Litshenyehelo tse ling – Lintho tseo re li lefang ka makhetlo a 'maloa feela ka selemo.

Litaelo tsa Motataisi: *Thala mehlala e 'meli ea lichate tse ka tlase botong 'me u buisane le sehlopha.*

LITEHELO TSE tloaelehileng KHOELI

Ntho	Nomoro ea linako/khoeli	Litshenyehelo ka nako	Kakaretso
Lijo	30	R2	R60
Motlakase	1	R4	R4
Metsi	1	R3	R3
Boshome	4	R3	R12
Litshenyehelo tsa lelapa, mohlala, thepa ea ho hloekisa	4	R2	R8
Thuto/Litefiso tsa Sekolo sa Khoeli le Khoeli	1	R5	R5
Lipalangoang	30	R0.1	R3
Kakaretso e nyane bakeng sa KHOELI E LE 'NGOE			R95
Bala 20% bakeng sa Litshenyehelo tse Fapaneng			R19
KAMELO KHOELI			R114
atisa makhetlo a 12 bakeng sa KAKARETSE EA SELEMO			R1,368

Hlokomela hore botlaaseng ba chate ka 'ngoe ho na le liperesente tse eketsehileng bakeng sa "Mefuta e fapaneng."

- Ke hobane'ng ha u nahana hore re eketsa 10% kapa 20%?
 - *Leha re leka ho hakanya chelete e nepahetseng, ho bonolo ho khella fatše kapa ho lebala mofuta o itseng oa Litshenyehelo. Litshenyehelo tse ling ha lia lebelloa ho hang. Ho etsa bonnete ba hore tekanyetso ea rona ke ea sebele re hloka ho ba le sebaka sa Litshenyehelo tse sa lebelloang. Tsela e 'ngoe ke ho eketsa peresente (joaloka 10%.) Tsela e 'ngoe ke ho eketsa chelete e itseng, e kang liranta tse 10 ka khoeli. Ke feela ka ho behella ka thōko chelete e seng kae bakeng sa Litshenyehelo tse sa lebelloang re ka tiisang hore re boloka tekanyetso ea rōna. Haeba chelete e sala qetellong ea selemo, joale u ka e eketsa polokelong ea hau kapa ua e sebelisa ho ntho e khethihileng.*

LITshenyehelo TSE LING

Ntho	Palo ea linako/selemo	Litshenyehelo ka nako	Kakaretso
Uniformo ea Sekolo	1	R30	R30
Libuka tsa Sekolo	1	R15	R15
Liaparo/Lieta	2	R15	R30
Litokiso tsa Ntlo	1	R25	R25
Kakaretso e nyane bakeng sa SELEMO SE LE MONG			R100
Bala 10% bakeng sa Litshenyehelo tse Fapaneng			R10
KAKARETSE TSA SELEMO			R110

BOIKOETLISO BA MOTHO KA MONG

Litaelo tsa Motataisi: Fana ka letsoho **TATAISO EA BAITHUTI:** Mehato ea 2 le ea 3. Haeba ba bangata ka tlelaseng ba sa tsebe ho bala le ho ngola, kopa sehlopha ho sebetsa ka bobeli kapa ba bararo. Ba tsebang ho bala le ho ngola ba ka ngolla ba sa tsebeng ho bala.

U sebelisa lethathamo la litlhoko tseo re li entseng, joale tlatsa “Chate ea Litshenyehelo Tse Tloaelehileng” (Chate 4) le “Chate ea Litshenyehelo Tse Ling” (Chate ea 5) leqepheng la papiso, bakeng sa lelapa la hao.

Hopola mefuta eohle ea Litshenyehelo tsa khoeli le khoeli. Haeba ho na le letho le seng le le sieo chateng, e kenye.

Ha u se u qetile, arolelana moralo oa hau le ba bang 'me u ba kope ho u fa likeletso. Ba ka 'na ba khona ho nahana ka ntho e 'ngoe eo u e lebetseng.

Mohato oa 3. Bala phapang

SEHLOPHA SEKHOLO

Hona joale rea tseba hore na re fumana bokae selemo le selemo le hore na re hloka bokae hore re phele. Ke nako ea ho bala phapang, e leng Mohato oa 3 oa Tekanyetso.

Ka mohlala:

Mokholo ka mor'a litefiso	- Litshenyehelo tse Tloaelehileng	- Litshenyehelo Tse Ling	= KAOFELA
1,650	- 1,368	- 110	= R172

Tlhalisoleseding ea hau hona joale, tlosa Litshenyehelo tse peli ho chelete ea NET INCOME u sebelisa Chate 6.

- Na u ile ua qetella u e-na le botsitso bo nepahetseng kapa bo bobe?

Tekanyo e mpe

Haeba lekeno la hao le LE TLASE ho feta ditshenyehelo tsa hao, o tla ba le tekanyo e mpe. Seo se bolela hore u tla sebelisa chelete e ngata ho feta eo u e fumanang. Ke bothata. Etsa bonnete ba hore lintho tsohle tseo u li thathamisitseng e le "Litlhoko" li hlile li hloka hla. Na ho na le letho lethathamong leo leo u sa tlamehang ho ba le lona ka botlalo? Na ho na le ntho eo u ka e telang selemo?

Haeba ho se letho leo u ka le telang 'me u na le tekanyo e mpe, joale u lokela ho nahana ka ho fumana mohloli o mong oa chelete ho finyella litlhoko tsohle tsa hau. Mokoloto o hlile o lokela ho nahana feela maemong a tšohanyetso, kapa bakeng sa Litshenyehelo tse hlahisang chelete.

Thuto ea 4: Ho Utloisisa Mokhoa oa ho Sebelisa Chelete

Maikutlo a Sehlooho

- Ho na le litsela tse ngata tseo re ka sebelisang chelete ka tsona
- Ho boloka chelete ho bohlokoa hobane ho re sireletsa khahlanong le Litshenyehelo tse sa lebelloang
- Ho tsetela ho bohlokoa hobane ho re thusa ho ba le chelete e ngata nakong e tlang
- Ho fana ho bohlokoa hobane re fana ka kutlo ho Molimo le bakeng sa thoriso ea Hae

Lisebelisoa

- Lipampitshana tsa Lithuto: Mekhoa ea ho Sebelisa Chelete - "Kopa", "Ho boloka", "Tsetela" le "Fana" (hatisa le ho arola sete e le 'ngoe)
- Lipampitshana tsa Lithuto: Motho ea ruileng, Likarete tsa Papali ea Motho ea futsanehileng. (le linaoa bakeng sa chelete haeba ho ratoa)
- Tataiso ea Baithuti: Melao ea Papali ea Monna ea Ruileng le ea Mafutsana (kopi e le 'ngoe bakeng sa motho ka mong)
- Likarete tse se nang letho (20 ka sehlopha se senyenyanane)
- Limaraka (1 sehlopha se senyenyanane)

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- Ke lintho life tse fapaneng tseo u ka li etsang ka chelete?

Sebelisa, Boloka, Tsetela, Fana

MOSEBETSI OA SEHLOPHA

Litaelo tsa Motataisi: Arola barupeluo ka lihlopha tsa batho ba 3. Fa sehlopha ka seng likarete tse se nang letho tse 20, 'me u ba kope ho ngola maikutlo a lintho tseo u ka li etsang ka chelete karete e nang le 'ngoe. Ba bolelle hore ba leke ho nahana ka lintho tse fapaneng tse kang, "reka liaparo," "reka lijo," "boloka," "reka mobu," "reka khomo," "reka lihlahisoa ho rekisa," "fa mafutsana," (o seke oa ngola feela "reka raese," "reka rantipole," "reka tamati," "reka nama ea kolobe"...). E re ba boloke likarete tsa bona nakong ea lipuisano tsa sehlopha se seholo, ka tlase.

SEHLOPHA SEKHOLO – THUSO PONO: Litsela Tsa ho Sebelisa Chelete

Ho na le mekhoha e mene ea ho sebelisa chelete.

Ka mohlala, ha molemi oa poone a se a kotutse poone, ho na le lintho tse 'nè tseo a ka li etsang ka poone.

1. **"Felisa"** – Sena se bolela ho ja hang-hang. Ha e sa fumaneha ho sebelisoa hamorao 'me e ke ke ea re thusa ho fumana chelete nakong e tlang.
2. **"Lebenkele"** – E boloke bakeng sa ho ja hamorao. Sena ke ha re behella ka thoko kapa re boloka chelete bakeng sa bokamoso - e fumaneha ho sebelisoa hamorao.
3. **"Tsetela"** – E boloke hore peo e sebelisoe selemong se tlang. Mona ke ha re sebelisa chelete ho re thusa ho fumana chelete e ngata nakong e tlang.
4. **"Fana"** – Fana ka poone ho ba bang. Ke ha re fana ka chelete, ekaba ho motho e mong kapa kerekeng e le karolo ea leshome.

Litaelo tsa Motataisi: Beha lengolo le leng le le leng (Consume, Store, Tsetela, Fana) fatše. Ba kope ho beha karete ka 'ngoe eo ba e ngotseng pejana tlas'a se seng sa lihlooho. Etsa bonnete ba hore ba behile likarete tlas'a sehlooho se nepahetseng 'me ba utloisisa hantle. Ka mor'a moo, hlakisa:

Ha re ja ntho e itseng, e felile ka ho feletseng—ha re na eona hamorao.

Ha re boloka ntho e itseng, re e bolokela hamorao e le hore re ka e sebelisa hamorao.

Ha re tsetela ho hong, re sebelisa chelete ka tsela eo e ntseng e hola ka eona e le hore re ka ba le chelete e ngata nakong e tlang.

Ha re fana ka ntho e itseng, re tlamella ba bang ka ho mamela Molimo.

- Mehlala e meng ea litsela tseo re ka tsetelang chelete ka tsona ke efe?

Litaelo tsa Motataisi: Kopa barupeluo ho kenyelletsa mehopolo e meng e 5 ea mekhoha ea ho tsetela chelete.

Motho ea ruileng, Papali ea Motho ea futsanehileng

PAPADI YA SEHLOPHA KHOLO – Sebelisa **TATAISO EA BAITHUTI**: Melao ea Papali ea Monna ea Ruileng le ea Mafutsana and printed and cut out Lipampitshana tsa Lithutos: Likarete tsa Papali ea Monna ea Ruileng le ea Mafutsana.

Ho re thusa ho utloisisa mehopolo ena hantle le tšusumetso eo ba nang le eona re tla bapala papali.

Litaelo tsa Motataisi: Arola barupeluo ka lihlopha tsa batho ba 2-3. Haeba ho na le batho ba ka tlase ho 8, ba ka bapala ka bonngoe. Abela melao ea papali, **TATAISO EA BAITHUTI**: Melao ea Papali. Hlahloba melao ea papali.

1. Fana ka likarete tsa chelete tse 10 (kapa linaoa) tsa boleng bo lekanang ho sehlopha ka seng.
2. Neha lihlopha metsotso e seng mekae ho etsa qeto ea hore na li ka sebelisa 'chelete' ea tsona joang.
3. Fetela sehlopha ka seng u nke likarete tsa chelete ho bona ho latela mokhoa oo ba khethang ho phela ka oona, u etse tse latelang:
 - a. Fa lihlopha karete ea thepa ea lapeng le/kapa karete ea matsete haeba ba e rekile.
 - b. Kopanya likarete tse tšeletseng tsa bophelo le karete e le 'ngoe ea ho kula. Ba kope ho khetha karete.
 - c. Haeba ba fumana karete ea ho kula, ba tlameha ho lefa likarete tse 2 tsa chelete. Haeba ba sa khone ho lefa hang-hang ba lahlehelo ke likarete tse 3 ho tsoa moputsong oa bona o latelang.
4. Hang ha sehlopha ka seng se phethiloe joale fana ka likarete tsa chelete tse 10 bakeng sa potoloho e latelang, hammoho le likarete tse ling tsa chelete tse tsoang matseteng a entsoeng kapa ho qeta sekolong. Nka likarete tse 3 bakeng sa mang kapa mang ea fumaneng karete ea ho kula empa a sa khone ho lefa hanghang.

Bapala mekhahlelo e 'maloa.

Hopotsa sehlopha ka matsete haeba ho se motho ea tsetelitseng.

Kamora 'lipotoloho tse ling tse' maloa, haeba ba sebelisa chelete eohle ea bona ho potoloha, joale ba thuse ho nahana ka phello eo e ka bang le eona haeba ba boloka chelete e itseng ho tsetela.

Bapala makhetlo a 'maloa, ho etsa hore batho ba boloke le ho tsetela.

TLHOKOMELO SEHLOPHA

- Ho etsahetse'ng papaling ee?
- U ile ua ikutloa joang ha u ntse u bapala papali ee?
- U ile ua etsa qeto joang hore na u etse eng?

- Na u ne u e-na le chelete e lekaneng ho etsa seo u neng u se batla nako le nako?
- Papali ee e amana joang le 'nete?
- Ha mafutsana a e-na le chelete e eketsehileng, hangata a etsa eng ka eona?
- Ho thata hakae ho ba futsanehileng ho tsetela?
- Ke hobane'ng ha u nahana hore ho bohlokoa hore mafutsana a etse matsete?
- Re ka etsa eng ho nlofatsa mafutsana ho tsetela?

Na mafutsana a ka boloka kapa a tsetela? Akaretsa:

- Ho thata ho ba futsanehileng ho etsa matsete le ho boloka, empa haeba ba ikemiselitse ba ka itela le ho ntlafatsa bophelo ba bona.
- E 'ngoe ea maraba a maholo ho mafutsana ke ba alimang chelete. Ho thibela seo hore se se ke sa etsahala ba futsanehileng ba lokela ho itokisetsa lichelete bakeng sa liketsahalo tse kholo tsa bophelo tse kang machato, mapato, maloetse, joalo-joalo.
- Hangata hang ha mafutsana a e-na le chelete a reka lintho tse kang TV kapa lijo tse eketsehileng. Le hoja ho se letho le phoso ka lintho tsena, ha se khetho e ntle ka ho fetisisa. Haeba mafutsana a ka tsetela chelete ena ho e-na le hoo ba tla khona ho ntlafatsa bophelo ba bona ho feta nako.
- Ho fapana le papaling ena, hangata mafutsana ha a sebelise chelete ea 'ona ka bohlale. Batho ba bangata ba futsanehileng ba tla u bolella hore ha ba na chelete ea ho boloka empa ba na le chelete e lekaneng ea ho reka joala.

LE MOPEPI

Buisanang:

- U sebelisa chelete e kae ea lelapa la hau, u e boloka, u e tsetela kapa u fana ka eona?
- A na u nahana hore tsee ke lichelete tse nepahetseng? A na u tsetela ka ho lekaneng? Boloka ka ho lekaneng? Fana ka ho lekaneng?
- U ka tsetela ho feta joang?

Tataiso ea Baithuti: Melao ea Papali ea Papali ea Monna ea Ruileng le ea Mafutsana

Litefiso Tsa Chelete

Sehlopha se seng le se seng se fumana likarete tsa chelete tse 10 (kapa linaoa) ka 'ngoe

Litefiso Tsa Litšenyehelo

Sehlopha se seng le se seng se etsa qeto ea hore na ba batla ho sebelisa chelete ea bona joang. Ha ua tlameha ho sebelisa likarete tsohle tsa hau tsa chelete ho pota.

• Lijo	- Lijo tse peli ka letsatsi	5		
	- Nama	7		
	- Boleng bo Phahameng	10		
• Motlakase		2		
• Sekolo bakeng sa bana		1 ke moana (U na le bana ba 3)		
• Lihlooho la le Lapa				
	- Ntloana	5	Sofa e ncha	2
	- Baesekele	2	Ho lokisa marulelo	5
	- TV	3	Tsamaiso ea molumo	1

Likarete tsa bokuli

Haeba u kula, u lokela ho lefa likarete tse 2 bakeng sa chelete e lahlehileng le meriana. Haeba u sa khone ho lefa hang-hang, u lahlehela ke likarete tse 3 tse tsoang cheleteng ea hau e latelang (tse peli bakeng sa meriana le e 'ngoe bakeng sa litefiso tsa mokoloto oa chelete.)

Tsetelo

E 'ngoe le e' ngoe ea lintho tseo u ka khethang ho li boloka. Chelete e 'ngoe le e' ngoe e lokela ho ba likarete tsa chelete tse 3. Bakeng sa letsete le leng le le leng la likarete tsa chelete tse 3 u fumana likarete tse eketsehileng tsa chelete tse 1 ho potoloha hore u na le letsete. Ka nako efe kapa efe, o ka rekisa matsete a hau empa o tla fumana feela likarete tsa chelete tse 2 bakeng sa ho rekisa matsete a hau.

Sekolo sa ho ruta

Bakeng sa ngoana e mong le e mong ea qetang likolo tse tharo o tla fumana likarete tse eketsehileng tsa chelete tse 3 ka nako e 'ngoe le e' ngoe.

Thuto ea 5: Ho Etsa Tekanyetso ea Lelapa (Karolo ea 3)

Maikutlo a Sehlooho

Ho na le lintho tse hlano tseo re ka li etsang ka chelete e setseng ka mor'a hore litlhoko li tlosoe ho chelete e kenang:

- Ho boloka
- Ho tsetela
- Ho fana
- Ho sebelisa chelete ka 'Litlhoko'
- Libolokelo tse khethehileng

Lisebelisoa

- Lipampitshana tsa Lithuto: Phousetara ea Lichelete (Thuto ea 2)
- Lipampitshana tsa Lithuto: Mekhoa e Mehano ea ho Sebelisa Chelete (maqephe a 3 - hatisa le ho arola kopi e le 'ngoe ea leqephe ka leng)
- Tataiso ea Baithuti: Mokhoa oa 4 oa Tekanyetso (kopi e le 'ngoe bakeng sa motho ka mong)
- Tataiso ea Baithuti: Barupeluo ba hloka likopi tsa bona tse tlatsitsoeng tsa Mehato ea 1-3 ea tekanyetso ea lichelete ho tsoa Thutong ea 2 le ea 3; Lits'oants'o 1-6.
- Boto/Leqephe le Lehlo le Lesupa
- Morupeli ho ba le kopi e phethiloeng ea Mehala ho Bukana ena ea Mosuo ea Mehato ea 1-4; Lits'oants'o 1-7

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

Litaelo tsa Motataisi: Sebaka **THUSO PONO** Thuto ea 2: Sets'oants'o sa Lichelete sebakeng seo motho e mong le e mong a ka se bonang bakeng sa tšupiso nakong ea thuto.

- Sechabeng see, batho ba sebelisa chelete efe e eketsehileng eo ba e etsang joang?

Joale re tla sheba Mohato oa 4 oa Tekanyetso: Ho etsa qeto ea hore na re ka sebelisa masalla afe kapa afe ao re ka bang le 'ona, ka bohlale.

Mekhoa e mehlano ea ho sebelisa chelete

SEHLOPHA SEKHOLO

Hase bohle ba tla ba le tekanyo e mpe ha re etsa moralo oa tekanyetso ho tloha Mohato oa 1 ho ea Mohato oa 3. Haeba u se na tekanyo e mpe, u ka qala ho etsa moralo ea hore na u tla sebelisa chelete e eketsehileng joang. Ho na le lintho tse hlano tse fapaneng tseo u ka li etsang ka ho leka-lekana ho nepahetseng.

Litaelo tsa Motataisi: Phahamisa litšoantšo ho tloha **THUSO PONO**: Litsela Tse Hlano Tsa ho Sebelisa Chelete, e le 'ngoe ka nako, ha le ntse le tšohla sehlooho ka seng. Khokahano ea ho khutlela papaling e bapalitsoeng thutong e fetileng ka moo ho loketseng.

1. Ho boloka

Hopola pale ea Josefa e hlahang ka Bibeleng?

- A na ho na le motho ea ka ratang ho re bolella eona hape?

Josefa o ne a rekisitsoe bokhobeng 'me a isoa Egepeta. Ka mor'a ho qosoa ka bohata o ile a kenngoa teronkong. Ka letsatsi le leng Faro o ile a lora toro eo a neng a sa e utloisise. Banna bohle ba hae ba bohlale ba ne ba sitoa ho mo bolella hore na toro eo e bolela'ng. Joale moqhatsetsi a hopola hore ha a le teronkong Josefa o ile a mo hlaloesetsa toro. Josefa o ile a isoa ho Faro 'me ka thuso ea Molimo a mo bolella moelelo oa toro eo. Torong ho ne ho e-na le likhomo tse supileng tse nonneng le likhomo tse supileng tse otileng. Likhomo tse supileng tse otileng tsa ja likhomo tse supileng tse nonneng tse tlileng pele. Empa ka mor'a hore li li je, ho ne ho se motho ea ileng a tseba hore li jele likhomo tse supileng tse nonneng. Ho ile ha etsahala se tsoanang ka lijo-thollo. Josefa o ile a hlalosa hore sena se bolela hore ho ne ho tla ba le lilemo tse supileng tsa khora le lilemo tse supileng tsa tlala. O ile a eletsisa Faro hore a boloke lijo tsa lilemo tse monate bakeng sa lilemo tse mpe. Faro o ile a mamela keletso ea hae 'me Egepeta ea pholoha tlala.

Feela joaloka mehleng ea Josefa, le rōna re tla tobana le linako tse monate le tse bohloko bophelong ba rōna. Ho ka 'na ha bonahala eka linako tsohle ke linako tse bohloko, empa haeba re e-na le ntho leha e le efe e setseng ka mor'a ho lefella lintho tse hlokalahalang, joale hase nako e mpe—ke nako ea ho boloka chelete. Bophelong ba rona re tla tobana le mefuta eohle ea linako tseo re hloka chelete - ho kula, ho se atlehe ha lijalo, manyalo le mapato, joalo-joalo Joalo ka ha Molimo a ile a bontša Josefa, re hloka ho boloka ha re e-na le ho hong ho eketsehileng e le hore re ka itokisetse tse mpe haholo. linako. Le ha re ka boloka chelete e nyane haholo ha nako e ntse e ea, e tla eketseha. Haeba u tlameha ho alima linakong tseo ho nang le tsietsi joale u tla fumana ho le thata ho tsoa bofutsaneng.

Haeba u na le tlatsetso, joale e 'ngoe ea lintho tsa pele tseo u lokelang ho li etsa ka eona e behelloa hanyane bakeng sa Litshenyehelo tse sa lebelloang tsa bongaka, joalo-joalo.

2. Ho tsetela

Tsela e 'ngoe eo ka eona re ka sebelisang chelete e setseng ke ho e sebelisa ho reka ntho e tla re thusa ho fumana chelete e ngata nakong e tlang. Re bile le boiphihlelo boo papaling thutong e fetileng. Haeba re tsetela chelete hamorao e tla re thusa ho fumana chelete e ngata. Likhakanyong tsa rona tsa lichelete re se re beheletse ka thoko chelete ea ho lema masimo a rona selemong se tlang. Ho feta moo, haeba ho na le chelete e lekaneng, re ka tsetela hanyane mehloling e mecha e kang mehlape (likhoho, matata, poli) letamo la litlhapi, serapa sa meroho kapa lifate tsa litholoana. Nahana ka hloko ka lintho tse ling tseo u ka li etsang ho eketsa moputso oa hau. Haeba u qala ka mosebetsi o mocha oa chelete e nyane haholo, joale selemong se tlang u tla ba le chelete e eketsehileng ea ho tsetela tšebetsong e ncha e kholoanyane. U tla qala ho tsoa bofutsaneng ha u ntse u tsetela chelete ea hau e le hore selemo le selemo u tsebe ho fumana chelete e fetang ea selemo pele.

- Litsela tse ling tseo u ka tsetelang chelete ka tsona ke life?

3. Ho fana

Bebele e re bolella hore Molimo o tla re fa ka tekanyo eo re fanang ka eona (Luka 6:38). Haeba re fana ka seatla se bulehileng, joale Molimo o tla ba seatla se bulehileng ho re hlohonolofatsa, empa haeba re fana hanyenyane, joale re tla emisa litlhohonolofatso tsa Molimo ho rōna. Re hloka ho qala ka ho ntša karolo ea leshome, empa hape re batle batho ba bang kapa merero eo re ka fanang ka eona.

- Ke efe eo ue batlang haholo? Menyetla ea ho amohela limpho kapa menyetla ea ho fana ka limpho?
- Haeba kannete re lumela Luka 6:38, joale ke sefe se lokelang ho tla pele ho rōna? Ho amohela kapa ho fana?

4. Ho sebelisa chelete ka 'Lintho tse batloang'

Ehlile haeba ho na le chelete re ka e sebelisetsa lintho tseo re li batlang. U lokela ho sheba ka hloko lethathamo la lintho tseo u li batlang ebe u etsa qeto ea hore na ke life tsa bohlokoa ho uena. Ha rea lokela ho lekoka ke ho batla ho tsoana le malapa a mang, empa ho e-na le hoo, re nahane pele ka se tlotlisang Molimo.

Ho lokisa ntlo ea rōna kapa ho haha ntloana ke lintho tse babatsehang. Leha ho le joalo re lokela ho ba hlokolosi mabapi le ho sebelisa chelete e ngata haholo linthong tse kang TV le lithuthuthu ntle le haeba re e-na le chelete. Ho e-na le ho reka lintho feela bakeng sa ho ithabisa kapa boiketlo, ho bohlokoa haholo ho tsetela chelete ho eketsa chelete e kenang selemong se tlang. Ha moputso oa hau o ntse o eketseha joale o ka sebelisa chelete ea hau linthong tse kang tsena. Hobane tekanyetso ea rona ea lichelete e nka feela bonyane boo re bo hlohang ho phela, re ka boela ra batla ho eketsa chelete ea rona ea khoeli le khoeli ka hanyenyane ho etsa hore ho be bonolo ho phela e le hore u khone ho ea kofi, joalo-joalo.

5. Poloko e Itseng

Pejana re buile ka ho boloka bakeng sa maemo a tšohanyetso le Litshenyehelo tse sa lebelloang. “Poloko e khethehileng” e bolela ho boloka molemong oa morero o khethehileng, joalo ka ho aha ntlo e ncha kapa ho reka sethuthuthu. Lintho tsena li ka 'na tsa u nka nako e fetang selemo ho boloka chelete. Ho molemo ho bolokela Litshenyehelo tsena ka mamello ho e-na le ho kena sekolotong ho li reka. U ka behella ka thōko chelete e itseng selemo le selemo bakeng sa Litshenyehelo tsena. Tsela e 'ngoe ea ho boloka lintho tsena ke ho tsetela ho hong ebe u sebelisa phaello ka ho khetheha bakeng sa morero o khethehileng. Ka mohlala, u ka tsetela lifateng tse ling hona joale 'me ha li se li loketse ho rema joale u tla ba le chelete ea ho ntlafatsa ntlo ea hau. U lokela ho ba le mamello 'me u eme ho fihlela u e-na le chelete.

- Ke Litshenyehelo life tse kholo tseo u ka ratang ho li bolokela?

Mohato oa 4: Sebelisa e setseng ka bohlale

SEHLOPHA SEKHOLO

Re hlophisitse Mohato oa 1, oa 2 le oa 3 oa tekanyetso ea rona. Joale re tla bona hore na re ka rata ho sebelisa karolo efe kapa efe e setseng.

Thutong ea 3 re qetile ho etsa karolo ea pele ea tekanyetso ea rona. Re ne re saletsoe ke R172. Joale re ka qala ho etsa moralo oa seo re tla se etsa ka R 172 eo.

Litaelo tsa Motataisi: *Thala chate e latelang botong kapa pampiring e kholo:*

Sebaka sa Lichelete	Chelete
Ho boloka	R20
Ho tsetela	R50
Ho fana	R20
Batla	R30
Ho Boloka ka ho khetheha	$R50 + R2 = R52$
KAOFELA	R172

Chate ea mohlala ea 7

Hlalosa – nahana hore re nkile qeto ea ho boloka R20, re tsetela R50, re fane ka R20, re sebelise R30 ho batla 'me re boloke R50 molemong oa sethuthuthu. Haeba re eketsa sena re qetella re e-na le R170 kahoo re ntse re na le R2 eo re ka e eketsang. Ha re etse eka re nkile qeto ea ho e kenyetse letloleng la rona la lithuthuthu.

Joale iketsetse moralo oa chelete ea rona. Sheba tekanyo eo u nang le eona Thutong ea 3. E ngole ka tlaase. Ngola chelete eo u ka e ratang sebakeng se seng le se seng sa lintlha tsena. Ebe u e eketsa. Haeba kakaretso e phahame haholo u tla hloka ho tlosa tse ling, haeba li le tlase haholo u ka eketsa tse ling.

BOIKOETLISO BA MOTHO KA MONG

Litaelo tsa Motataisi: Fana ka letsoho **TATAISO EA BAITHUTI:** Mehato ea 4. Mema barupeluo ho tlatsa chate ea bona le lipalo.

Hang ha u qetile tekanyetso ea hau e bonts'e batho ba bang 'me u ba kope litlhahiso leha e le life tseo ba nang le tsona.

TLALEHANG TS'OANE

Litaelo tsa Motataisi: Ha u ntse u etsa tlhahlobo ea ho qetela ea tekanyetso e ka tlase, etsa pontšo ka mohlala oa hau o ngotsoeng, 'me u khothaletse barupeluo ho hlophisa liphetoletso tsa bona kapa ho latela **TATAISO EA BAITHUTI**.

Ha re hlahlobeng Mehato eohle:

Mohato oa 1: Bala chelete eo re e fumanang. (Kaelo ya Moithuti: Thuto ya 2: Tekanyetso Kgato ya 1) Kakaretso ea Moputso (*Chate 1*) – Litshenyehelo tsa Lekeno (*Chate 2*) = Chelete ea Chelete (*Chate 3*)

Mohato oa 2: Bala litlhoko tsa rona. (Tataiso ea Liithuti: Thuto ea 3: Tekanyetso ea Bohato ba 2) Litshenyehelo tse Tloaelehileng tsa Khoeli (*Chate 4*) & Litshenyehelo tse ling (*Chate 5*) (o seke oa lebala ho kenyelletsa Litshenyehelo tse fapaneng)

Mohato oa 3: Bala phapang. (Tataiso ea Baithuti: Thuto ea 3: Tekanyetso ea Bohato ba 3) Chelete ea Chelete – Litshenyehelo tse Tloaelehileng – Litshenyehelo tse ling = Kakaretso (*Chate 6*)

Mohato oa 4: Sebelisa e setseng ka bohlale. (Kaelo ya Moithuti: Thuto ya 5: Tekanyetso Kgato ya 4) Boitlamo bo entsoeng (*Chate 7*)

Ka mor'a moo re tla ithuta tsela e 'ngoe e ka re thusang ho boloka moralo oa tšebeliso ea chelete.

Thuto ea 6: Ho Laola Chelete

Maikutlo a Sehlooho

- Re hloka mokhoa oa ho boloka tekanyetso ea rona
- Tsamaiso ea lienfelopo ke mokhoa o motle oa ho laola chelete ea rona
- Ka bobeli monna le mosali ba lokela ho ikemisetsa ho boloka moralo oa tšebeliso ea chelete

Lisebelisoa

- Lipampitshana tsa Lithuto: Li-Labels tsa Litshenyehelo (sete e le 'ngoe e hatisitsoe le ho aroloa)
- Lipampitshana tsa Lithuto: Mohlala oa lienfelopo, tse ngotsoeng esale pele (sete e le 1 ea lienfelopo tse 16 tse nang le mangolo)
- Li-enfelopo tse se nang letho (tse 10 ho motho ka mong)
- Lipampitshana tsa Lithuto: Pampiri Money Cards ho boleng ba 250. Etsa bonnete ba hore e ka aroloa ka Litshenyehelo tse nyenyane. U ka sebelisa likarete tsa chelete ho tsoa thutong ea 1, likarete tse ling tsa R1 li fanoa.
- Tataiso ea Baithuti: Barupeluo ba tlameha ho ba le kopi ea bona e tlatsitsoeng ea Mehato ea bona ea Tekanyetso 1-4 (thuto e phethiloeng e fetileng)
- Khopi e tlatsitsoeng ke morupeli ea mohlala oa tekanyetso Mehato 1-4 (ho tsoa thutong e fetileng)

Selelekela

Mohato oa pele oa ho ba molebeli ea hloahloa oa chelete ea rona ke ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete. Leha ho le joalo, hoo ha hoa lekana—re hlile re hloka ho latela tekanyetso. Ka bomalimabe, hangata ho bonolo ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete ho feta ho o boloka. Leha ho le joalo, ka boitšoarō le boitšoarō bo itseng hoa khoneha.

- U sebelisa chelete ea hau joang hona joale? U sebelisa eng ho boloka tlaleho ea lintho tse fapaneng tseo u li hlokanang chelete?

Thutong ena re tla sheba mokhoa o bonolo oa ho laola chelete ea rona re sebelisa tsamaiso ea enfelopo.

Mohato oa pele bakeng sa monna le mosali ke ho etsa qeto ea hore ba ikemiselitse ho boloka moralo oa tšebeliso ea chelete. Haeba motho a le mong a ikemiselitse, o tla fumana kapele hore e ke ke ea sebetsa. Hammoho pel'a Molimo, itlameng ho leka ho laola chelete eo A le fang eona ka bohale le ho boloka leano leo le le entseng.

Sistimi ea enfelopo

BOITLHAKISO TSA SEHLOPHA SE LEHOLO - Sebelisa Lithuso Tse Bonahalang: Li-Labels tsa Litshenyehelo le Lienfelopo tsa Mohlala

Litaelo tsa Motataisi: Etsa boikoetliso bona ba sehlopha sa enfelopo ho pholletsa le Karolo ea a) - d) ka tlase.

Tsela e molemohali le e bonolo ka ho fetisisa ea ho laola chelete ea hau ke tsamaiso ea enfelopo. Ha re sebelisa tsamaiso ena, re arola chelete ea rōna ho ea ka tekanyetso ea rōna ebe re e kenya ka har'a lienfelopo. Joale re sebelisa chelete eo re e kentseng lienfelopong bakeng sa Litshenyehelo tsa rōna. Ka ho etsa sena re etsa bonnete ba hore ha re sebelise chelete e ngata ho feta tekano hobane re lekanyelitsoe ho se ka har'a enfelopo. Ho utloisisa haholoanyane, re tla sheba mohlala.

Litaelo tsa Motataisi: Beha label ka 'ngoe ho tloha **THUSO PONO:** Li-Labels tsa Litshenyehelo fatše kapa tafoleng 'me u bue ha le ntse le buisana ka tse ka tlase. Hlalosa hore haufinyane le tla buisana ka leibole ea Letlōle la Lelapa, e fapaneng, eseng Litshenyehelo.

Litshenyehelo tsa Lekeno	Litshenyehelo tse Tloaelehileng tsa Khoeli le Khoeli	Litshenyehelo Tse Ling	Letlole la Lelapa
--------------------------	--	------------------------	-------------------

Ka tekanyetso ea rona u hopola hore re ne re na le likarolo tse tharo tse arohaneng bakeng sa Litshenyehelo tsa rona.

1. Litshenyehelo tsa chelete
2. Litshenyehelo tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli
3. Litshenyehelo tse ling tse sa tloaelehang

Bakeng sa mofuta o mong le o mong oa Litshenyehelo, re ka etsa enfelopo. Re hloka enfelopo e le 'ngoe bakeng sa Litshenyehelo tsa chelete, e 'ngoe bakeng sa Litshenyehelo tsa khoeli le khoeli 'me e 'ngoe bakeng sa e 'ngoe le e 'ngoe ea mofuta ea Litshenyehelo tse ling tse sa tloaelehang (tse kang ea Litshenyehelo tsohle tsa sekolo, e 'ngoe bakeng sa ho lokisa, e 'ngoe bakeng sa liaparo le tse ling tse ngata.)

Litaelo tsa Motataisi: Beha enfelopo e 'ngoe le e 'ngoe e lokisitsoeng ho tsoa Thutong ea 6 **LITHUSO TSA PONO**, Mohlala A - lienfelopo tse tšeletseng tsa pele tsa Litshenyehelo tsa ho hlophisa, ka pel'a barupeluo. Hlalosa hore u se u lokisitse lienfelopo tsena u ipapisitse le Litshenyehelo tsa mohlala oa tekanyetso eo u e entseng lithutong tse fetileng.

Joale, kopa sehlopha ho hlophisa lienfelopo tsena tlas'a lileibole tse nepahetseng tseo u seng u li ngotse ho tsoa ho 6- Lits'enyehelo tsa Litshenyehelo.

- E 'ngoe le e 'ngoe ea lienfelopo tsee e lokela ho kena tlas'a leibole ea mofuta ofe?

Litshenyehelo tsa Lekeno	Litshenyehelo tse Tloaelehileng tsa Khoeli le Khoeli	Litshenyehelo Tse Ling
Litshenyehelo tsa Lekeno 500 ka selemo	Litshenyehelo tsa Khoeli le Khoeli 114 ka khoeli	Litokiso 25 ka selemo
		Tse fapaneng 10 ka selemo
		Litshenyehelo tsa Sekolo 45 ka selemo
		Liaparo 30 ka selemo

- Lits'enyehelo tse peli tse fapaneng tsa lichelete tsa hau tse bontšitsoeng lienfelopong tsee li hokae?
 - Metsoako ea selemo le selemo e na le enfelopo ea eona tlasa 'Litshenyehelo Tse Ling'
 - Mefuta e fapa-fapaneng ea khoeli le khoeli e kenyelelitsoe ka har'a kakaretso ea Litshenyehelo tsa khoeli le khoeli.

Joale re tla bua ka mokhoa oa ho sebelisa sistimi ena.

a) Theha Letlole la Lelapa la hau

Nako le nako ha u fumana chelete, u lokela ho qala ka ho e kenya ka har'a qubu e khethehileng. Qubu ena e bitsoa Letlole la Lelapa.

Litaelo tsa Motataisi: Beha chelete eohle ea pampiri e lokisitsoeng, ho boleng ba 250, tlas'a Leibole ea Letlole la Lelapa.

Ho itšetlehile ka hore na u hokae, u ka sebelisa enfelopo, lebokose le notletsoeng, ak'haonte ea banka kapa tsela leha e le efe e sireletsehileng ea ho boloka chelete bakeng sa sena.

b) Abela Litshenyehelo tsa hau tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli

Ka la pele la khoeli e 'ngoe le e 'ngoe nka chelete e Letlole la Lelapa 'me u kenye chelete e nepahetseng ka har'a enfelopo ea Litshenyehelo tsa Khoeli ka 'ngoe.

Batho ba bang ba khetha ho arola enfelopo ea 'khoeli le khoeli' hore e be lienfelopo tse ngata tse arohaneng bakeng sa Litshenyehelo tsa khoeli le khoeli, tse kang lienfelopo tsa lijo, lisebelisoa, Litshenyehelo tsa ntlo, joalo-joalo.

Litaelo tsa Motataisi: Ntsha kakaretso ya ditshenyehelo tsa kgwedi le kgwedi (114 ka kgwedi) mme o behe enfelopo e nngwe le e nngwe e lokisitsweng ho tswa ho Thuto ya 6. **THUSO PONO** Mohlala B: lienfelopo tse eketsehileng tse hlano tsa khoeli le khoeli tsa ho hlophisa Litshenyehelo, joalokaha ho bontšitsoe ka tlaase, tlas'a Litshenyehelo tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli. Ebe u kopa sehlopha ho tlatsa lienfelopo tsa khoeli le khoeli ho sebelisa chelete e tsoang letloleng la lelapa.

Na e kopanya kakaretso ea Litshenyehelo tsa khoeli le khoeli?

Litshenyehelo tsa Lekeno	Litshenyehelo tse Tloaelehileng tsa Khoeli le Khoeli	Litshenyehelo Tse Ling
Litshenyehelo tsa Lekeno 500 ka selemo	E salang Khoeli le Khoeli 30 ka khoeli	Litokiso 25 ka selemo
Liaparo 30 ka selemo	Sekolo 5 ka khoeli	Tse fapaneng 10 ka selemo
	Boshome 12 ka khoeli	Litshenyehelo tsa Sekolo 45 ka selemo
	Lijo 60 ka khoeli	
	Motlakase le Metsi 7 ka khoeli	

c) Abela Litshenyehelo tse ling tsa selemo

Lienfelopo tsa "selemo le selemo" li hloka ho tlatsa hang feela ka selemo. Sena se lokela ho ba ka mor'a hore u fumane chelete e kholo ka ho fetisisa ea selemo, mohlala, hang ka mor'a kotulo ea raese. Hang ka mor'a nako ea kotulo, kenya chelete ka lienfelopong.

Litaelo tsa Motataisi: Hlalosa hore mohlaleng ona ke hang ka mor'a kotulo ea raese. Kopa sehlopha ho tlatsa lienfelopo tsa selemo le selemo ho sebelisa chelete e tsoang letloleng la lelapa.

d) Ho sebelisa chelete

1. Sebelisa chelete ka lienfelopo feela

Se ke oa ama Letlole la Lelapa hape ho fihlela khoeling e tlang. Sebelisa chelete ea lienfelopo feela.

Ka mohlala, haeba u hloka chelete bakeng sa motlakase, bula enfelopo ea khoeli le khoeli 'me u sebelise chelete eo. Ha ho se na chelete ka har'a enfelopo, joale u ke ke ua sebelisa chelete e ngata nthong eo. U tlameha ho ema ho fihlela khoeling e tlang ha u e-na le chelete hape.

Mokhelo feela ke boemong ba tšohanyetso, joalo ka ho hloka ho ea ngakeng le ho lefella meriana. Ebe u ka nka chelete e nyane ho tsoa enfelopong e fapaneng ho lefella Litshenyehelo tsa tšohanyetso. U se ke ua sebelisa enfelopo e fapaneng ho lefella ntho eo ue batlang feela bakeng sa monate, mohlala, liaparo tse ncha. E sebelise feela ho "Litlhoko". Re lokela ho ithuta ho ba le boitšoarō le mamello 'me re eme ho fihlela re e-na le chelete ea ho reka ntho e itseng. U ka 'na ua qetella u e-na le lijo tse hlabosang letsatsing la pele la khoeli e 'ngoe le e 'ngoe ha ho e-na le chelete e ncha ka har'a enfelopo, empa raese e sa hloekang letsatsing la ho qetela la khoeli.

Re tlameha ho ba hlokolosi hore re se ke ra nka chelete e eketsehileng Letlole la rona la Lelapa. Sena ha se chelete e setseng. Ho na le moralo bakeng sa eona KAOFELA. Haeba re nka chelete e eketsehileng ho Letlole la Lelapa, joale ho ke ke ha lekana selemo kaofela. Haeba re batla chelete bakeng sa ntho e 'ngoe e eketsehileng, joale re lokela ho fumana mokhoa oa ho fumana chelete e eketsehileng e le hore re ka ba le eona. Empa ha rea lokela ho e reka ho fihlela re fumane chelete e eketsehileng.

2. Abela karolo efe kapa efe e setseng ka bohale

Haeba u e-na le ho feta tekano, u ka boela ua lokisetsa enfelopo bakeng sa ntho e 'ngoe le e 'ngoe eo u e rerileng moralong oa hao oa lichelete hore u sebelise chelete leha e le efe e setseng, e kang ho boloka, ho tsetela kapa ho fana.

Litaelo tsa Motataisi: Beha lienfelopo tse 'feteletseng' tse setseng (**THUSO PONO:** Li-enfelopo tsa Mohlala-Mohlala C) li arohane ho li-labels. Mema sehlopha ho ba tlatsa ka chelete e setseng ho tsoa Letlole la Lelapa.

Ho boloka R 20 ka selemo	Ho tsetela R 50 ka selemo	Ho fana R 20 ka selemo	Batla R 30 ka selemo	Libolokelo tse khethehileng R 52 ka selemo
-----------------------------	------------------------------	---------------------------	-------------------------	--

Mohlala ona, ho ke ke ha e-ba le chelete e lekaneng hore lienfelopo tsohle li tlatsoe ka ho lekana. Leha ho le joalo, poloko ea hau e khethehileng mohlaleng ona ke ea sethuthuthu seo u ts'epileng ho se sebelisa bakeng sa khoebo ea hau, kahoo u khothaletsa hore ba behe seo pele ho feta libaka tse ling.

Ena ke pheletso ea mohlala oa rona oa ho laola Litshenyehelo tsa malapa a rona.

Kopo

SEHLOPHA SEKHOLO

Ho thoe'ng ka Litshenyehelo tsa chelete?

- U nahana hore ke hobane'ng ha re so ka ra shebana le karolo ea Litshenyehelo tsa chelete ka botlalo moo?
 - E hloka ho bolokoa e arohane ka ho feletseng le Litshenyehelo tsa lelapa

Litshenyehelo tse tloaelehileng tsa lelapa la hau tsa khoeli le khoeli le lits'enyehelo tse ling tse sa tloaelehang li baloa ho ipapisitsoe le Litshenyehelo tse seng li fanoe, ho sebelisoa "Net Income" ea hau.

Mang kapa mang ea ikarabellang ka nako eo bakeng sa khoebo kapa mosebetsi, o tlameha ho etsa bonnete ba hore Litshenyehelo tsa chelete li fanoa PELE chelete leha e le efe e kenngoa Letlole la Lelapa.

U ka sebelisa mokhoa o tšoanang oa lienfelo ho rala le ho laola Litshenyehelo tsa chelete ea hau; empa li tlameha ho bolokoa li arohane le Litshenyehelo tse Tloaelehileng le tse Ling tsa lelapa.

MOTS'OANE MOTS'OANE

Litaelo tsa Motataisi: Mema barupeluo ho etsa lihlopha tsa batho ba 3, ba lule moo bohle ba ka bonang mohlala. U tla ba le lipotso tse 7 tse thehiloeng ho mohlala ona.

Lipotso:

- 1: Ke li-cookie life tseo u ka li sebelisang ho reka?
- 2: Pehea e hana ai i ka ho'oha'ana i ka ho'okolo'ana i ka ho'okolo'ana?
- 3 Mohlala ona, ke enfelo efe eo u e sebelisang ho tsoa bakeng sa soda hang ka khoeli le motsoalle oa hau ea haufi?
- 4: U sa tsoa qeta mosebetsi o sebetsang bakeng sa matsatsi a mabeli bohareng ba khoeli. U tla beha chelete kae?
- 5: 'Mè oa hao o ile a kula ka tsela e sa lebelloang' me a hloka moriana bakeng sa libeke tse peli; Ke li-envelope life tse tla hula chelete ho tsoa?
- 6: U ka etsa chelete joang selemo le selemo ka mor'a hore u fumane chelete e ngata ho pholletsa le selemo?
- 7: U tla etsa'ng ka chelete eo u sa kang ua e qeta khoeling ena hobane u bolokile ka har'a tekanyetso ea hau ea khoeli le khoeli 'me u na le bomalimabe bo setseng?

Araba ho:

- 1: E 'ngoe: Litshenyehelo tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli, phepele ea lijo
- 2: Litefiso tse ling, litefiso tsa sekolo
- 3: Theko e tloaelehileng ea khoeli le khoeli, e setseng ea khoeli le khoeli
- 4: Letlole la Lelapa (ho nka hore chelete ea chelete e se e koahetsoe)
- 5: Ho itšetlehile ka hore na ke bokae, e ka ba
 - a) Litefiso tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli, tse setseng tsa khoeli le khoeli (hobane tekanyetso ea hau e kenyelletsa litshenyehelo tse mpe ka khoeli)
 - b) Litshenyehelo tse ling, ho se ts'oenyeha ka li-capsules tsa selemo le selemo.
- 6: Kamehla tlatsa li-envelopes tsa hau tsa khoeli le khoeli, ebe u tlatsa litshenyehelo tsa selemo le selemo. Haeba u fihla ntlheng ea hore litshenyehelo tsa selemo le selemo li felletse, joale u ka qala ho abela libaka tsa "Ho sebelisa Masala Wisely."
- 7: U tla e kenya ka har'a li-platform tse 'ngoe tse sa tlatsitsoeng. Haeba u qetile selemo, u ke ke ua fallala libakeng tsa "Spending Wisely" ho latela tekanyetso ea hau.

TLHOKOMELO SEHLOPHA

- A na u ka hlalosa hore na sistimi ee e fapane joang le eo u e etsang hajoale? Ke eng e ka etsang hore ho be thata ho uena?
- Tsamaiso ee e ka nolofaletsa lintho joang le lelapa la hao?
- U nahana hore tsamaiso ee e re thusa joang ho hlomphe Molimo?

Mehato ea Khato

Joale o ka iketsetsa sistimi ea hau ea enfelopo bakeng sa lelapa la hau. Qala ka ho sheba tekanyetso ea hau (**TATAISO EA BAITHUTI** tekanyetso e phethiloeng). Lokisetša enfelopo e le 'ngoe bakeng sa Litshenyehelo tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli. Ebe u lokisetša enfelopo e le 'ngoe bakeng sa Litshenyehelo tse ling tsa selemo. Haeba u na le chelete e ngata, u ka boela ua lokisetša lienfelopo tsa hore na u sebelisa chelete e setseng joang.

Haeba o rata, o ka arola Litshenyehelo tsa hau tse tloaelehileng tsa khoeli le khoeli joalo ka ha mohlala o le teng mona.

Qetellong, u tla boela u batle ho lokisetša lienfelopo bakeng sa Litshenyehelo tsa chelete e 'ngoe le e 'ngoe, ha u se u tseba hantle hore na ke eng.

Leka ho phela likhoeli tse 'maloa ka tekanyetso ea chelete ka ho sebelisa chelete feela ho tsoa lienfelopong.

Haeba u ka khona ho boloka tsamaiso ea khoeli le khoeli ea enfelopo, joale u ka qala ho reka tse ling tsa lintho tseo u li behang lethathamong la hao la 'tseo u li batlang'.

Thuto ea 7: Na re Etsa Chelete?

****BAKENG SA BAAHI BA TEMO FEELA**

Maikutlo a Sehlooho

- Re hloka ho tseba ho bala phaello ea rona
- Re ka rera seo re tla se etsa haeba re etsa phaello e fokolang kapa re sa etse letho
- Re hloka ho boloka litlaleho

Lisebelisoa

- Lipampitshana tsa Lithuto: Polasi e nang le litšoantšo tsa lijalo tse ngata (Printa kopi e le 'ngoe)
- Tataiso ea Baithuti: Ho Bala Phaello
- Boto le lesupa

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

Hona joale re ithutile ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete bakeng sa malapa a rōna le ho sebelisa chelete ea rōna bakeng sa Litshenyehelo tsa rōna tsa botho.

Joale re tlii'o tsepamisa maikutlo Litshenyehelong tsa rona tsa khoebo. Tsena li hloka ho nahanoa ka thoko.

Batho ba bangata ba sebetse ka thata, empa ba ntse ba etsa phaello e fokolang kapa ba sa e fumane. Re lokela ho ipha nako ea ho bala phaello e le hore re ka etsa bonnete ba hore mosebetsi oa rōna o boima oa lefa.

Litaelo tsa Motataisi: Emang setšoantšo holimo **THUSO PONO:** Temo e nang le litšoantšo tse ngata tsa lijalo. Botsa sehlopha:

- Na ke khoebo e atlehileng? Hobane'ng kapa ho se joalo?
- Na hoa khoneha ho bolela setšoantšong see haeba polasi ee e etsa chelete?
- Ke eng eo re lokelang ho e tseba e le hore re bone hore na e na le phaello?

Hobane polasi e na le lijalo tse ngata ha e bolele hore e etsa phaello. Ho sheba feela hore na u na le chelete e kae ha u rekisa lijalo tsa hau ho ka 'na ha se re bolelle hore na e na le phaello e kae.

U hloka ho etsa lipalo tse bonolo le ho boloka litlaleho ho bona hore na khoebo e atlehile. Ho tseba hore na polasi e etsa phaello re hloka ho tseba lintho tse peli tsa mantlha.

1. Re fumane chelete e kae ka ho rekisa lijalo.
2. Chelete e kae e sebelisitsoeng ho jala, ho lema le ho kotula lijalo.

Ka ho bala phapang lipakeng tsa lintho tsena tse peli, re ka tseba hore na polasi e na le phaello kapa che.

Litaelo tsa Motataisi: Aba **TATAISO EA BAITHUTI:** Ho bala phaello (maqephe a 4). Bakeng sa karolo e setseng ea thuto, bala 'me u sebetse pampitšana joalokaha ho hlalositsoe ka tlase. Ngola mohlala oa pele botong 'me le sebetse hammoho butle.

Mohlala 1: Khoebo ea Anna ea meroho

SEHLOPHA SEKHOLO

Joale re tla sheba khoebo ea meroho ea Anna ho re thusa ho utloisisa taba ena ka ho hlaka.

Anna o na le boiphihlelo bo bongata ba ho lema meroho kaha a sebelitse masimong a lelapa labo ka lilemo tse ngata. O sa tsoa qala khoebo ea hae ea meroho. Ka mor'a kotulo ea hae ea pele Anna o ile a isa meroho ea hae 'marakeng 'me a e rekisa kaofela ka liranta tse 25. O ne a thabile haholo. Ho ne ho bonahala eka o na le chelete e ngata.

- Na u nahana hore Anna o na le khoebo e atlehileng?
 - *Ntle le haeba Anna a tseba hore na o entse phaello kapa che, a ke ke a tseba hore na khoebo ea hae e atlehile le hore na o lokela ho e ntšetsa pele.*

Joale re tla sheba lirekoto tsa khoebo ho bona hore na o atlehile.

Litshenyehelo - Lethathamo la lintho tse hlokalahalang	Litshenyehelo
- Peo	6
- Manyolo	5
- Lisebelisoa	4
- Sebaka sa ho rekisa 'marakeng	2
- Mekotla ea polasetiki le mabokose	3
- Litekete tsa bese	1
Kakaretso	R21
Chelete - Khakanyo	Chelete
Kakaretso	R25

KAKARETSO MOTSENO	- LITŠEREHO TSOHLE	= MOLEMO
R25	- R21	= R4

Joalokaha re bona, Anna o ile a etsa phaello - empa ke liranta tse 4 feela.

NAKO

- Ntle le ho fumana phaello eo a e entseng, u nahana hore e ka ba ntlha efe e 'ngoe eo a lokelang ho e sheba ho bona hore na o thabile khoebong ea hae?
 - *Nako eo ae sebelisitseng khoebong ea hae. (Barupeluo ba ngola likarabo leqepheng la bona)*

Ka linako tse ling khoebo e nang le phaello e nyenyane e ka nkoa e atlehile haeba nako e hlokalahalang bakeng sa ho etsa chelete le eona e le nyenyane. Leha ho le joalo, haeba nako e ngata le matla li kenngoa khoebong 'me khoebo e fumana phaello e nyenyane feela, joale motho o lokela ho nahanisisa ka maikutlo a khoebo.

Nako ea pele ea ho hola ea Anna e nkile likhoeli tse 4. Anna o ne a boloka litlaleho tsa hore na o sebetse lihora tse kae ka letsatsi. Ha Anna a ne a qala khoebo ea hae, o ne a nahana hore ha a na ho qeta nako e ngata a le serapeng letsatsi ka leng. Leha ho le joalo, selemong sena, likhoeli tsa mariha li ne li omme ka tsela e sa tloaelehang, 'me Anna o ile a tlameha ho etsa mosebetsi o mongata o eketsehileng ho boloka meroho e nosetsoa. Ho lema le ho kotula le hona ho ile ha nka nako e telele ho feta kamoo a neng a lebeletse kateng, 'me o ile a tlameha ho kōpa thuso ho morali oa hae.

Nako ea ho Hola (palo ea likhoeli):	4
Lihora / khoeli:	12.5
Kakaretso (Hrs./khoeli x No. likhoeli)	50

Phaello / che. lihora	0.08
-----------------------	------

Anna o hakantse hore kakaretso ea nako eo a e sebelisitseng khoebong ho tloha ho lema ho isa ho thekiso, ho kenyelletsa le nako ea ho etela 'marakeng e ne e ka ba lihora tse 12,5 ka khoeli. Sena se entse kakaretso ea lihora tse 50 bakeng sa nako e le 'ngoe ea ho hōla. Liranta tse 4 tse arotsoeng ka lihora tse 50 ke liranta tse 0.08 feela (lisente tse 8) ka hora. Hona joale ho hlakile le ho feta hore liranta tse 4 li nyenyane haholo bakeng sa mosebetsi oohle oo a o entseng.

Anna o hloka moralo oa hore na a ka etsa phaello e betere joang sehleeng se tlang. O tlameha ho leka ho fokotsa Litshenyehelo. Mohlomong a ka sebelisa manyolo a tlhaho a tla mo thusa hore a hōle haholoanyane kapa a fumane mokhoa oa ho kotula peō ea hae. Haeba Anna a sa khone ho fokotsa Litshenyehelo khoebong ea meroho, ho ka ba molemo haholo hore a leke khoebo e fapaneng ka ho feletseng.

Ka bomalimabe, likhoebo tse ngata li tšoana le meroho ea Anna. Re sebetsa ka thata 'me ha ho mohla re hlokomelang hore re etsa chelete e nyenyane haholo.

Mohlala 2: Likolobe tsa Pauluse

BOITLHAKISO TSA SEHLOPHA SE LEHOLO

Re ka sebelisa tafole e tšoanang le ea Anna ho bala hore na re etsa phaello. Pele re nahana ka likhoebo tsa rona a re shebeng likhoebo tse ling tse peli.

Litaelo tsa Motataisi: Sheba tafole e se nang letho bakeng sa Likolobe tsa Paul holim'a **TATAISO EA BAITHUTI**. Bua ka mohato ka mong. Etsa bonnete ba hore ba utloisisa likaroloana tse amehang bakeng sa Litshenyehelo le chelete.

Pauluse o ruile likolobe. E se e le lilemo tse ngata a ruile likolobe empa o batla ho etsa bonnete ba hore o hlile o etsa chelete. Likhoeling tse tšeletseng tse fetileng o bolokile tlaheho e hlokolosi ea Litshenyehelo tsohle tsa likolobe tsa hae. Kajeno o rekisitse likolobe 'me joale o batla ho bala ho bona hore na o entse phaello khoebong ea hae ea likolobe.

Ka kopo tlatsa chate ea Pauluse leqepheng la mosebetsi.

- Na Pauluse o ile a etsa phaello?

Mohato oa 1. Lebitso la Khoebo	Likolobe tsa Pauluse
Mohato oa 2. Bolelele ba khoebo	Matsatsi a 100
Mohato oa 3. Litshenyehelo - Lenane la lintho tse hlokahalang	Litshenyehelo
2 likolobe	R40
Lijo tsa malinyane a mabeli	R50
Ente	R2
Litshenyehelo Kakaretso	R92
Mohato 4. Chelete - Khakanyo	Chelete
Kakaretso ea Chelete	R280

Ela hloko: Palo ea chelete e kenang: [chelete / kg] x [boima ba kolobe] x 2 [# ea likolobe] (1.75 X 80 x 2 = 280)

Chelete e kenang	- Litshenyehelo	= Phaello
R280	R92	R188

Nako	
Nako ea ho Hola (palo ea matsatsi)	100
Phaello / che. matsatsi (188 / 100)	1.88

Mohlala 3: John's Clothing Stall

LE MOPEPI

Joaloka Pauluse, John o ne a batla ho etsa bonnete ba hore setoro sa hae sa liaparo se sebetsa hantle. O ile a boela a boloka litlaleho tsa likhoeli tsa ho qetela tsa 6 empa o ile a ferekana haholo. O ne a sa tsebe hantle hore na o lokela ho ngola eng le hore na ha aa lokela ho ngola eng.

Litaelo tsa Motataisi: Arola barupeluo a ka bobeli. Ba ka sebetsa ka mohlala oa 3 ho **TATAISO EA BAITHUTI** leqephe la mosebetsi mmoho.

Latela mehato ena ho thusa John ho bala phaello ea hae:

Mohato oa 1: Tlosa ntho leha e le efe e sa amaneng le khoebo ea ho rekisa liaparo.

Mohato oa 2: Sheba lethathamong 'me u khethe chelete eo a e fumaneng ka setaleng sa liaparo - e behe karolong ea chelete ea leqephe la mosebetsi.

Mohato oa 3: Fetela 'me u tsebe Litshenyehelo tsohle. Kenya Litshenyehelo karolong ea Litshenyehelo leqepheng la mosebetsi.

Mohato oa 4: Joalo ka ha u entse ho Paul, sebelisa Litshenyehelo le phaello ho bona hore na John o entse phaello.

Lengolo la John

Ho reka liaparo tsa ho rekisa	500	Ho rekisa liaparo	600
Chelete ea sekolo	300	Lijo tsa lelapa	50
Mokotla oa sekolo	40	Ho rekisa liaparo	500
Rente ea mabenkele	100	Ho reka limpho bakeng sa mokete	300
Ho rekisa liaparo	400		

Mohato oa 1. Lebitso la Khoebo	Liaparo tsa Johanne
Mohato oa 2. Bolelele ba khoebo	Likhoeli tse 6
Mohato oa 3. Litshenyehelo - Lenane la lintho tse hlokalahalang	Litshenyehelo
Ho reka liaparo tsa ho rekisa	500
Rente ea mabenkele	100
Litshenyehelo Kakaretso	600
Mohato 4. Chelete - Khakanyo	Chelete
Ho rekisa liaparo	400
Ho rekisa liaparo	600
Ho rekisa liaparo	500

Kakaretso ea Chelete	1500
-----------------------------	-------------

Chelete e kenang	- Litshenyehelo	= Phaello
R1500	R600	R900

Nako

Bolelele ba khoebo (likhoeli)	6
Phaello / che. likhoeli ($900/6 = 150$)	150
Phaello / che. likhoeli / matsatsi a 30 ($150/30 = 5$)	5

Ho sebetsa Litshenyehelo

BOIKOETLISO BA MOTHO KA MONG

Re lokela ho ipha nako ea ho etsa bonnete ba hore khoebo ea rōna ha e tšoane le ea Anna, empa e tšoane le ea Pauluse. Sheba chate ea ho qetela e se nang letho ho Pampitšana ea hau.

Mohato oa Pele: Etsa qeto ea hore na u tla sebelisa khoebo efe ho bala phaello ea hau. U se ke ua beha mekhoha eohle e fapaneng eo u fumanang chelete (mohlala, ho rekisa raese, ho rekisa meroho, likhoho, likolobe.). U hloka ho khetha mofuta o le mong oa chelete bakeng sa chate e le 'ngoe.

Litaelo tsa Motataisi: Etsa bonnete ba hore motho e mong le e mong o khethile mokhoa o le mong oa khoebo.

Mohato oa Bobeli: Etsa qeto ea hore na u tla sebelisa nako e kae. Mohlala, Anna o sebelisitse likhoeli tse 4 hobane ena ke nako e pakeng tsa ha a ne a qala ho jala meroho le ha a ne a e rekisa. Paul o sebelisitse likhoeli tse 6 hobane e ne e le nako e kae ho hōlisa kolobe e kholo. Haeba u lema raese kapa poone, nahana ka nako ea ho tloha ha u qala ho lokisa masimo ho fihlela u khona ho rekisa raese. Haeba u etsa ntho e kang ho roka liaparo kapa ho rekisa sopho, joale u ka sebelisa beke kapa khoeli e le 'ngoe.

Litaelo tsa Motataisi: Lumella barupeluo ho etsa Mehato ea 1 le ea 2 ho **TATAISO EA BAITHUTI** pele o fetela Mehatong ea 3 le ea 4.

SEHLOPHA KHOLO KHOLO

Mohato oa 3: Bala Litshenyehelo tsa khoebo. Pele re ka fumana sena re lokela ho nahana ka se tla hloka hahala bakeng sa khoebo. Ho leka ho nahana ka ntho e 'ngoe le e 'ngoe ha ho bonolo ebile ho bonolo haholo ho lebala lintho. Ho re thusa ka mosebetsi ona, ke tla bala mohlala:

Lily o sebetsa khoebong ea ho rua likhoho. Lily o ile a tla le lethathamo la lintho tse neng li hloka hahala bakeng sa khoebo ea hae ea likhoho ka ho nahana ka letsatsi lohle bophelong ba khoebo ea ho rua likhoho. O ile a ipotsa lipotso tse ngata mabapi le letsatsi leo. Ho etsa mohlala, ke hoseng mme Lily o ya lesaka la dikgoho. E hokae? Na e haufi le ntlo ea hae? Haeba e hole, o tla fihla joang moo? Na o tlameha ho lefa rente bakeng sa eona? Ka mor'a moo, o ipona a le setorong. O tla etsa'ng pele? O fepa likhoho. Ka eng? O fumane phephelo ee hokae? Ke bokae? Likhoho li hloka eng hape hore li phele hantle? Na o hloka ho lefa mang kapa mang ho mo thusa ka khoebo? Kamora ho etsa boikoetliso bona, Lily o ile a tla le lethathamo la lintho tse ngata tseo khoebo ea hae e neng e li hloka.

Litaelo tsa Motataisi: Joaloka sehlopha se seholo, ngola fatše lintho tseo khoebo e ka li hloka botong.

Khoebo e 'ngoe le e' ngoe e tla fapana empa u lokela ho nahana ka hloko ka seo u se hlokanang bakeng sa khoebo ea hau.

BOIKOETLISO BA MOTHO KA MONG

Etsa lethathamo le felletseng la lintho tsohle tseo u ka nahanang ka tsona tseo u li hlokanang bakeng sa khoebo ea hau. Sebetsa le ba bang ba nang le khoebo e tsoanang ho leka le ho nahana ka Litshenyehelo tsohle.

Joale re lokela ho hakanya Litshenyehelo tsa lintho tseo. Sheba lethathamo la lintho tseo u li hlokanang 'me u ngole Litshenyehelo tsa ntho ka' ngoe. Haeba u sa tsebe Litshenyehelo tse tobileng, leka ho li hakanya.

U tla hlokomela hore tse ling tsa lintho tse lethathamong lia hloka hore na le nako ha u hlahisa ho hong ha tse ling li hloka ho rekoa qalong ea khoebo. Haeba u se u lefile thepa 'me u na le mobu o hloka hore na tsamaisa khoebo ea hau, ha ho hloka hore u kenyele lintho tseo lethathamong la hau la Litshenyehelo.

Mohato o latelang ke ho kopanya kakaretso ea Litshenyehelo tsa hau. Ngola Kakaretso ea Litshenyehelo leqepheng la mosebetsi.

Ho bala Phaello

Mohato 4: Holima **TATAISO EA BATHUTI**, bala hore na u fumana chelete e kae. Bakeng sa likhoebo tse ngata sena ha se thata hobane re rekisa ka nako e le 'ngoe, joalo ka ha re qeta ho kotula reisi, kahoo rea tseba hore na re fumane bokae. Leka ho hakanya kakaretso ea chelete eo u e fumanang bakeng sa thekiso ea hau. Ngola Kakaretso ea Lekeno chateng. Hopola hore re batla feela thekiso ea nako ea khoebo eo u e thatamisitseng.

Haeba ha e le hantle u sa rekise lijalo tsa hao, tse kang raese, empa u boloke e 'ngoe ea eona bakeng sa ho e ja, joale leka ho hakanya hore na u ne u tla ja bokae haeba u ne u ka reka raese e ngata hakaalo. Mohlala, haeba u kotutse 500kg, 'me ha u sa e sebelisetsa lelapa la hau u tla tlameha ho e reka ka 50 k'hilograma, ebe u sebelisa 500kg * 50 rands ho bala chelete e kenang. Ho bohlokoa hore re ntse re bala phaello hobane haeba re etsa tahlehelo e ka ba molemo ho reka reisi ea rona ho feta ho e lema.

Mohato oa 5: Joale re ka fumana hore na khoebo ea hau e entse phaello kapa che. Sebelisa kakaretso ho bala.

- Na khoebo ea hau e etsa phaello?

BOHLOKOA TLAKOA

Nakong e tlang ha u qala ho jala kapa ho reka liphoofolo tse ncha joale u tlalehe Litshenyehelo tsohle tsa hau ho hlahloba hore na u hlile u etsa phaello. Ka linako tse ling likhakanyo tsa rona li ka fosahetse kahoo ho molemo ho tlaleha ka hohle kamoo ho ka khonehang. Haeba u ferekana, ngola feela ntho e 'ngoe le e 'ngoe eo u nahanang hore e ka ba ea bohlokoa, ebe u kopa motho e mong ho u thusa ka lipalo hamorao.

MEHATO EA KHATO

Haeba u na le likhoebo tse 'maloa, ho tla ba molemo ho pheta boikoetliso bona le likhoebo tse ling tseo u li etsang.

Kopa setho sa lelapa kapa motsoalle ho hlahloba likhakanyo tsa hau le ho u thusa ho hlahisa mekhoa ea boqapi ho bona hore na u ka ntlafatsa phaello ea hau.

Thuto ea 8: Litshenyehelo le Liphello tsa Mokoloto

Maikutlo a Sehlooho

- Ho na le Litshenyehelo tse ngata tsa likoloto, eseng tsa lichelete feela
- Ke hloka ho bala tsoala ea sekoloto
- Ke hloka ho utloisisa mofuta oa kalimo
- Sekoloto se ka ba molemo; Ke hloka ho etsa bonnete ba hore nka e lefa ho tsoa khoepong ea ka kapa moputsong oa ka

Lisebelisoa

- Kgetho ya Tataiso ya Baithuti A KAPA B (*Hatisa feela mohlala o motle bakeng sa moelelo oa hau; 1 ka sehlopha se senyenyane*)
 - Khetho A ke ea baahi ba temo: e kenyeletsa ho rekisa lijalo pele ho nako; ha e kenyeletse phaello e kopaneng
 - Khetho ea B ke ea baahi ba litoropo: e kenyeletsa phaello e kopaneng; ntle le ho rekisa lijalo pele ho nako
- Motho e mong le e mong o hloka pene le pampiri
- Li-sebaleli kapa lifono
- Boto kapa lipampiri tse kholo le lesupa ho bontša mehlala

ELA HLOKO: LIKAROLO TSA BAAHI BA MAHENG LE BA LITEREPO FEELA BA BONTŠANG

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- Ke hobane'ng ha batho ba na le likoloto?
- Hangata batho ba reka eng ba sebelisa likoloto?
- Melemo ea likoloto ke efe?
- Mathata a likoloto ke afe?
 - *Re ka qetella re kolota motho e mong chelete e ngata.*
 - *Sekoloto se ka fetoha moroalo o etsang hore re hloke ho lekaneng kamoso.*
 - *Sekoloto se ka re kothalletsa ho sebelisa chelete e ngata ho feta eo re nang le eona.*
 - *Hangata ha re nahane ka liphello tsa thahasello.*
- Na u ka nahana ka motho leha e le ofe ea khonneng ho sebelisa sekoloto hantle?
- A o ka akanya ka mongwe yo o kileng a boga ka ntlha ya dikoloto?

Ho na le Litshenyehelo tse ngata tsa likoloto - khatello ea maikutlo, matšoenyeho, khatello ea lenyalo, ho se robale bosiu, joalo-joalo. Thutong ena re tla tsepamisa maikutlo feela Litshenyehelong tsa lichelete tsa sekoloto. Leha ho le joalo, ha rea lokela ho nahana hore sena ke sona feela Litshenyehelo.

Ho Lekanya Thahasello

SEHLOPHA SEKHOLO

Litaelo tsa Motataisi: Ngola mehlala ea lipalo e bontšitsoeng mabokoseng ka pel'a sehlopha.

Ho qala, re tlameha ho tseba ho bala tsoala, e leng chelete e eketsehileng eo re e lefang bakeng sa kalimo ea chelete ea sekoloto.

Haeba re sebelisa pene le pampiri:

Nka chelete ea kalimo, mohlala, liranta tse 100. Khaola li-zero tse peli. Mohlala, ~~100~~ = 1 mme o atise ka sekhahla sa tsoala, mohlala, 6%. $1 \times 6 = 6$ liranta ke tsoala.

~~100~~ = 1 ea

$1 \times 6 = 6$ ke thahasello.

Haeba re sebelisa calculator kapa fono:

Nka chelete ea kalimo. Arola ka 100. Akata ka sekhahla sa tsoala.

Mohlala, $100 / 100 = 1 \times 6 = 6$

$100 / 100 = 1$ ea

$1 \times 6 = 6$ Ke thahasella

Mohlala ona, liranta tse 6 ke chelete e eketsehileng eo re e lefang; Litshenyehelo tsa ho alima chelete.

KA MOTHO KA MOTHO KAPA KA SEBELI

Itloaetse mehlala ena lipampiring tsa hau tse setseng hona joale:

Litaelo tsa Motataisi: Ngola phaello ea phaello. Ha barupeluo ba se ba qetile lipalo tsa bona, eketsa likarabo.

8% thahasello ea 500 =	40
4% thahasello ea 70 =	2.8
12% thahasello ho 1,000 =	120
10% thahasello ea 200 =	20
6% thahasello ea 400 =	24

Kalimo efe kapa efe ke ea nako e behiloeng. Ntle le ho bala phaello ea mantlha ea chelete ea mokoloto, o hloka ho nahana ka mofuta oa mokoloto o fanoang le hore na o nka nako e kae.

Mefuta e Mebeli ea Likoloto

MOHLALA SEHLOPHA

Ho na le mefuta e 'meli ea likalimo.

Tlanya ea pele: u lefa tsoala khoeli le khoeli ea chelete e alimiloeng feela. Sena se bitsoa Thahasello e Bonolo.

Ona ke mofuta oo u sa tsoa o bala.

Tlanya ea bobeli: u lefa tsoala khoeli le khoeli ho chelete e alimiloeng le thahasello. Sena se bitsoa Compound Interest.

Litaelo tsa Motataisi: Bontša mohlala o ka tlase ka pel'a sehlopha, u bapise phapang pakeng tsa mefuta e 'meli ea likalimo.

Mohlala: 10% tsoala ka khoeli ho 300 bakeng sa likhoeli tse 4:

Tlanya ea pele: Tsoala ea chelete e alimiloeng feela khoeli le khoeli (Tsholoso e Bonolo)

Haeba tsoala ea chelete e alimiloeng feela, joale tsoala e felletseng ke

- 10% tsoala ho 300 = 30
- 30 x 4 likhoeli = 120 phaello eohle
- **Kakaretso ea chelete eo u lokelang ho e lefa ke 120 + 300 (chelete ea pele ea kalimo) = 420**

Thahasello e bonolo (10%)

10% thahasello ho 300 = 30%
 $30 \times 4 = 120$ phaello e felletseng
 $300 + 120 = 420$ kakaretso ea ho

Tlanya ea bobeli: Tsoala ka kakaretso khoeli le khoeli (Thahiso e Kopanetsoeng)

- 10% tsoala ho 300
- Kgwedl 1 tswala = 30
- Qetellong ea khoeli 1 = 330 (tsoala e 30 + kalimo ea 300)
- Khoeli ea 2 tsoala = 33
- Qetellong ea khoeli ea 2 = 363 (33 thahasello + 330 kakaretso khoeli 1)
- Khoeli ea 3 phaello = 36.3
- Qetellong ea khoeli ea 3 = 399.3 (36.3 thahasello + 363 kakaretso khoeli 2)
- Khoeli ea 4 phaello = 39.93
- **Qetellong ea khoeli ea 4 = 439.23** (39.93 thahasello + 399.3 kakaretso khoeli 3)

Thahasello e kholo (10%)

Ho qala	300
Khahliso	<u>30.00</u>
Ho fela ha 1 khoeli	330
Khahliso	<u>33.00</u>
Likhoeli tse 2	363
Khahliso	<u>36.30</u>
Likhoeli tse 3	399.3
Khahliso	<u>39.93</u>
Likhoeli tse 4	439.23

Bapisa kakaretso ea ho qetela mofuteng oa pele (Thahasello e Bonolo) le ea mofuta oa bobeli (Compound Interest).

Mohlala oa pele, chelete eohle ea ho lefa ke 420. Mohlala oa bobeli, chelete eohle ke 439.23.

Joalo ka ha u bona, mofuteng oa bobeli, tsoala e kopaneng, u lefa tsoala e eketsehileng. Ak'u nahane hore na sekoloto sena e ne e le sa selemo ho e-na le likhoeli tse 4 feela.

- Tswala e Bonolo Kakaretso kamora selemo se 1 = 660
- Motsoako oa Tsoala Kakaretso ka mor'a selemo se le seng = 942!

Kae kapa kae moo ho khonehang, ha u batle ho fumana kalimo e thehiloeng ho Compound Interest, empa haeba ho hlokalaha, etsa bonnete ba hore u kopa motho e mong ho u thusa ho bala Litshenyehelo pele.

Thahasello e Bonolo

KA MOTHO KA MOTHO KAPA KA SEBELI

Itloaetse mehlala ena e bonolo ea thahasello hona joale:

Litaelo tsa Motataisi: Ngola mehlala holimo. Ha barupeluo ba se ba qetile boikoetliso, eketsa lipalo le likarabo.

- Ke thahasello efe e felletseng ho e 'ngoe le e 'ngoe ea mehlala ee?

7% thahasello ho 3,000 bakeng sa likhoeli tse 3	= 210x3	=630
6% thahasello ho 2,000 bakeng sa likhoeli tse 10	= 120x10	=1,200
12% thahasello ho 5,000 bakeng sa likhoeli tse 2	= 600x2	=1,200
10% thahasello ho 2,500 bakeng sa likhoeli tse 8	= 250x8	=2,000
8% thahasello ho 4,000 bakeng sa likhoeli tse 6	= 320x6	=1,920

Thahasello e Kenang – BAAHI BA LITEREPO FEELA

BOITLHAKISO TSA SEHLOPHA SE LEHOLO

Ho kopanya tsoala ke ha u lefa tsoala ea chelete e alimiloeng hammoho le tsoala khoeli le khoeli.

Ka letsoho, re bala karolo ea phaello, re e eketsa cheleteng ea kalimo ho etsa kakaretso e ncha, ebe re tsoela pele ho etsa joalo khoeli le khoeli.

A re hlahlobeng mohlala.

Ho sebelisa sebali ho bala phaello e kopanyang

U ka boela ua bala phaello e kopantsoeng ka ho sebelisa linomoro tse latelang.

Litaelo tsa Motataisi: Ngola linomoro ka lebokoseng letlapeng 'me u ba thuse ho bona paterone. Ba botse hore na 13% le 4% e ka ba eng.

Ho bala o nka kakaretso ea kalimo ebe o e atisa ka nomoro e bonts'ang phaello ea phaello.

Ebe, o e atisa ka palo eona eo khoeling e 'ngoe le e 'ngoe ea nako ea mokoloto.

Sena se u fa chelete eohle e lokelang ho lefshoa.

Ebe u ntša chelete ea pele ea kalimo ho fumana tsoala e lefisitsoeng.

4% = ??
5% = 1.05
6% = 1.06
7% = 1.07
8% = 1.08
9% = 1.09
10% = 1.10
11% = 1.11
12% = 1.12
13% = ??

Litaelo tsa Motataisi: Thala mohlala o latelang letlapeng

Mohlala, haeba u batla ho bala tsoala ka mokoloto oa 200,000 ho 8% bakeng sa likhoeli tse 3 u bala:

$$200,000 * 1.08 * 1.08 * 1.08 = 251,942 \text{ (kakaretso ea ho lefa)}$$
$$251,942 - 200,000 = 51,942 \text{ (thahasello)}$$

BOIKOETSO BA SEHLOPHA

Joale bala likalimo tse tšoanang ho tsoa ho Tsoala e Bonolo joaloka pele, empa bakeng sa Tsoala e Kopanetsoeng.

- Ke thahasello efe e felletseng ho e 'ngoe le e 'ngoe ea mehlala ee?

Likarabo tsa thahasello tse kopaneng

7% thahasello ea 3,000 bakeng sa likhoeli tse 3 = [Kakaretso ea ho replay] 3,675 – [Chelete ea mokoloto oa mantlha] 3,000 = 675	
6% thahasello ea 2,000 bakeng sa likhoeli tse 10 =	3,582 – 2,000 = 1,582
12% thahasello ho 5,000 bakeng sa likhoeli tse 2 =	6,272 – 5,000 = 1,272
10% thahasello ho 2,500 bakeng sa likhoeli tse 8 =	4,872 – 2,500 = 2,372
8% thahasello ho 4,000 bakeng sa likhoeli tse 6 =	6,347 – 4,000 = 2,347

Litaelo tsa Motataisi: Ha ho bohlokoa hore ba fumane karabo e 'ngoe le e 'ngoe hantle. Ho bohlokoa le ho feta hore ba ithute hore 'ho kopanya' ho bolela hore e mpefala haholo khoeli le khoeli.

- Likarabo tsa likarabo tse bonolo tsa thahasello li fapane hakae? Ke life tse fapaneng haholo?
 - Ba phahame
 - Likalimo tse nang le nako e telele li fapane haholo

Haeba u tlameha ho nka kalimo ea tsoala e kopantseng, u leka ho e boloka e le khuts'oane ka hohle kamoo u ka khonang 'me u e lefe kapele kamoo ho ka khonehang.

Ho rekisa likalimo tsa pele – BAAHI BA TEMO FEELA

BOITLHAKISO TSA SEHLOPHA SE LEHOLO

Likalimo tse ngata ha se chelete empa ke ha re rekisa lijalo tsa rona pele ho nako. Ho bala Litshenyehelo tsa sekoloto re hloka ho khona ho hakanya theko ea sebele ea ho rekisa. U ka kholiseha hore motho ea rekang o etsa phaello e kholo. Theko eo ba u fang eona e BONAHALA ka tlase ho seo ba lebelletseng hore theko ea 'maraka e be sona.

Mohlala: U rekisa 1,000 kg ea kofi pele ho liranta tse 1.5 ho fapana le kamora kotulo ka liranta tse peli.

Litšenyehelo tsa mokoloto

Chelete e fumaneng pele = $1.5 * 1,000\text{kg} = 1,500$

Chelete eo u ka beng u e fumane ka mor'a kotulo = $2 * 1,000\text{kg} = 2,000$

Litšenyehelo tsa mokoloto = 500

Ha re etseng mohlala o mong hape re le sehlopha: U rekisa 2,000 kg ea kofi pele ho liranta tse 1.4 ho fapana le kamora kotulo ka liranta tse peli.

Litšenyehelo tsa mokoloto

Chelete e fumaneng pele = $1.4 * 2,000\text{kg} = 2,800$

Chelete eo u ka beng u e fumane ka mor'a kotulo = $2 * 2,000\text{kg} = 4,000$

Tefiso ea mokoloto = 1,200

Haeba u tlameha ho rekisa lijalo kapele, etsa bonnete ba hore u fumana theko e phahameng ka ho fetisisa eo u ka e khonang, 'me u leke ho emisa ho etsa joalo kapele kamoo ho ka khonehang.

Ho Bapisa Mofuta oa Litshenyehelo tsa Likoloto

Ho na le mofuta e fapaneng ea likoloto tseo u ka kenang ho tsona. Ka boikoetliso bona ba ho qetela, u tla sheba tse ling tsa likhetho tse fapaneng.

BOIKOETSO BA SEHLOPHA

Litaelo tsa Motataisi: Etsa lihlopha tsa 3-4; etsa bonnete ba hore sehlopha ka seng se na le motho a le mong ea matla ho feta ho bala. Fana ka letsoho **TATAISO EA BAITHUTI:** Kgetho A kapa Kgetho B.

Ak'u nahane u hloka ho alima chelete. Le sehlopha sa hau, etsa qeto ea hore na ke efe ea khetho e molemohali.

U hloka 500 ho reka manyolo le raese e eketsehileng. U ka khetha:

Rekisa lihlahisoa tsa hau kapele. U rekisa kotulo ea hau (1200kg) bakeng sa 1.5 ka lik'hilograma ho e-na le 2 ka lik'hilograma.

Phaello e ka khonehang = $1200\text{kg} * 2 = 2,400$

Chelete e sebelelitsoeng = $1200\text{kg} * 1.5 = 1,800$

Litefiso tsa mokoloto = $2,400 - 1,800 = 600$

U alima 500 bakeng sa likhoeli tse hlano ho lefa 10% phaello motsoako.

Kakaretso ea chelete ho lefa $500 * 1.1 * 1.1 * 1.1 * 1.1 * 1.1 * 1.1 = 805.255$

Litefiso tsa mokoloto = kakaretso ea ho lefa chelete ea mokoloto = $805.255 - 500 = 305.255$

U sebelisa likhoeli tse 500 bakeng sa likhoeli tse hlano u lefa 12% e bonolo.

Litefiso tsa mokoloto = $500 * 12\% * 5 = 300$

U alima 500 'me u lumela ho lefa 800 ka likhoeli tse 5

Litefiso tsa mokoloto = $800 - 500 = 300$

RETS'ELISITSOE PUSELETSO

- Ke khetho efe eo sehlopha sa hau se entseng qeto ea hore e molemo ka ho fetisisa? Buisanang
- Sena se tla sebelisoa joang ke lelapa la hau kapa malapa a mang sebakeng sa heno?
- Na ho na le mefuta e meng ea likalimo e fumanehang sebakeng see?

Litaelo tsa Motataisi: Kopa sehlopha ho fana ka mehlala ea litumellano tse tšoanang tsa likalimo le litefo tsa tsoala. Hammoho bala Litshenyehelo tsa sekoloto mehlaleng ea bona.

Re lokela ho sebelisa sekoloto neng?

SEHLOPHA SEKHOLO

Bibele ha e hlake hantle ka nako eo re lokelang ho e sebelisa le hore na re sa lokela ho e sebelisa neng. Leha ho le joalo, e na le litataiso tse 'maloa tse ka re thusang ho nahana ka hore na ke bohale ho sebelisa sekoloto kapa che.

Bala litemana tse latelang. Ho latela litemana tsee, ke keletso efe eo u ka e fang motho e mong mabapi le tšebeliso ea chelete?

- Luka 12:15
- Moeklesia 4:7-8
- Liproverbia 21:17
- Jakobo 4:3
- Baroma 13:8
- Liproverbia 22:7

Bibele e re lemosa ka ho hlaka hore re se ke ra batla menate. Re hopotsoa hore bophelo ha bo amane le seo re nang le sona. Ho molemo ho phela bophelo bo bonolo ho e-na le ho ba le lintho tse ngata le ho imeloa ke likoloto. Re lokela ho lebela lipelo tsa rōna khahlanong le meharo le ho chacheha ka mohono.

- Sekoloto ha sea lokela ho sebelisoa neng?
 - Sekoloto ha sea lokela ho sebelisetsoa ho reka lintho tsa ho ithabisa kapa tsa bophelo bo mabothobotho, tse kang sethuthuthu, T.V., kapa thelefono ea cellular. Neng rea tsamaea ho kena sekolotong sa ho reka lintho tsena, re etsa lintho ka tatellano e fosahetseng. Re lakatsa

ho hong ho molemonyana, empa ha rea ikemisetsa ho etsa mosebetsi pele. Sena ke meharo. Sethuthuthu se secha kapa ntlo e ntle hase lintho tse mpe, empa re lokela ho ema ho fihlela re e-na le chelete ea ho ba le lintho tsena ho e-na le ho alima hore re be le tsona. Ha re alima hore re be le ntho e itseng, re tlameha ho lefa tsoala 'me re ipehe tlas'a taolo ea motho e mong. Bible e re kothalletsa hore re se ke ra kolota motho letho (Baroma 13:8, Liproverbia 22:7).

- Ho alima chelete ho ka ba molemo joang?
 - Haeba e re lumella ho tsetela khoebo e re lumellang ho etsa chelete e ngata.

Re lokela ho sebelisa sekoloto ka bohale, kaha se na le monyetla oa ho re thusa. Kamehla re lokela ho ba hlokolosi:

1. hore re tla khona ho lefa sekoloto, leha khoebo ea rona e sa atlehe kamoo re neng re tšepile.
2. hore re alima libakeng tse sa lefiseng phaello e phahameng ea tsoala, ho seng joalo motho ea alimang chelete o tla fumana phaello eohle ea hau mosebetsing oa hau o boima.
3. hore re hlahlobe hore na re tlameha ho lefa chelete joang (eseng chelete ea tsoala feela) pele re etsa qeto ea hore na sekoloto se na le monyetla oa ho ba molemo.

Libakeng tse ngata, ho na le menyetla e fokolang ea litefiso tse loketseng tsa tsoala kahoo e-ba hlokolosi haholo pele u khetha ho etsa khoebo ka ho alima chelete.

U lokela ho lula u etsa moralo o hlokolosi oa khoebo o bontšang hore na u ka lefa molato joang pele u etsa qeto ea ho sebelisa sekoloto bakeng sa mohopolo oa matsete. U hloka ho tseba hore na u tla etsa phaello e kae khoebo ea hau, ebe u ntša chelete ea kalimo le tsoala. Ka mantsoe a mang, e 'ngoe ea Litshenyehelo moralong oa hau oa khoebo ke Litshenyehelo tsa sekoloto.

Na u ntse u etsa chelete e lekaneng ho e etsa hore e be molemo?

MEHATO EA KHATO

LE MOPEPI

Rapela 'me u kope Molimo hore au thuse hore u se ke ua lakatsa lintho tseo u se nang tsona le tseo u sa li hlokeneng. Leboha seo A seng a o file sona.

Thuto ea 9: Ho Tsoa Sekolotong

Maikutlo a Sehlooho

Re ka tsoa likolotong haeba re:

- ipolela diphoso tsa rona mme o etse qeto ya ho fetoha
- tela litakatso hona joale, e le hore re ka ba le tokoloho
- rekisa lintho tseo e seng tsa bohlokoa
- e-ba le boqapi 'me u etse moralo ka liphetho tse nyane ho lefa mekoloto e saletseng morao
- rapela le ho lebella thuso ea Molimo

Lisebelisoa

- Tataiso ea Baithuti: Mokhoa oa ho Tsoa Sekolotong
- Pampiri e kholo kapa boto le lesupa bakeng sa ho bonts'a mehlala
- 10 peo, linaoa kapa majoe

Selelekela

SEHLOPHA SEKHOLO

- Na batho ba bangata, ba bang kapa ba seng bakae feela sebakeng sa heno ba na le likoloto ka nako e itseng har'a selemo?
- Na batho ba bangata, ba bang kapa ba seng bakae feela kerekeng ea hau ba na le likoloto ka nako e itseng nakong ea selemo?
- A na u nahana hore hoa khoneha hore sekoloto sohle se hlakoloe? Hobane'ng kapa ho se joalo?
- U ka khotaletsa motho e mong joang hore a tsoe likolotong?

Batho ba bangata ba se ba ntse ba le likolotong 'me ba hloka ho fumana tsela ea ho tsoa ho eona.

Mokhoa oa ho tsoa likolotong

SEHLOPHA SEKHOLO

1. Ipolele liphoso tsa hao 'me u etse qeto ea ho fetoha.

Lemoha hore ha ua hlomphe Molimo ha mokhoa oa hao oa ho sebelisa chelete o sa laolehe hantle. Molimo o mohau ho ba ipolelang libe tsa bona 'me ba fetola litsela tsa bona. Liproverbia 28:13 e re: "Ea koahelang libe tsa hae a ke ke a atleha, empa ea li bolelang 'me a li tlohela o tla fumana mohau."

Ha re ipolela, re boetse re hloka ho etsa qeto le ho itlamba hore re se ke ra kena melatong e sa lokelang.

LIEKETSENG MABAKA

- Arolelana nako e le 'ngoe bophelong ba hau ha u bone mohau oa Molimo; kapa ha u se u ipoletse ho hong 'me ua latsoa khotso ea Molimo le tokoloho ka lebaka leo.
- Nahana ka mohlala bophelong ba hau ha u entse qeto ea ho itlamba ho hong. Ke eng e thata kapa e bonolo? Ho ile ha etsahala'ng ha nako e ntse e ea?
- Na u ikutloa u khona ho itlamba ka tsela e tsoanang ea ho se be le melato e meng hape?

2. Itela litakatso tsa hau hona joale e le hore u ka ba le tokoloho.

U ka 'na ua tlameha ho phela bophelo bo bonolo haholoanyane ka nakoana. Lekola theko ea hau e kholo ka hloko. U se ke ua reka lintho tseo u sa hlokeneng ho ba le tsona. Se ke oa lekeha ho rekisa kotulo ea hau pele ho nako kapa lebenkele la hau la korosari ka theko e tlase hobane feela u batla chelete. Phela ka hloko haholo ho ea ka tekanyetso ea hau ea lichelete 'me u itele lintho tse ngata kamoo ho ka khonehang e le hore u ka rekisa kotulo ea hau ha e se e lokile kapa setoko sa hau sa korosari ka chelete e felletseng. Ka tsela eo moputso oa

hau oa selemo se tlang o tla ba o phahameng haholo mme o ka ba le lintho tse ling tse eketsehileng ka nako eo.

3. Rekisa lintho tseo e seng tsa bohlokoa.

Na u sebelisitse chelete eo u e alimileng nthong eo u ka phelang ntle le eona? Na ho na le ntho eo u ka e rekisang lapeng ho u thusa ho tsoa likolotong? U SE ke ua rekisa ntho leha e le efe e hloka halang ho u thusa ho fumana chelete, ntle le haeba moputso oo u o fumanang o ka tlaase ho tsoala eo u e lefang.

Le molekane oa hau:

- Rapelang hammoho.
 - Kōpa Molimo hore a lebele pelo ea hao 'me a u thuse hore u se ke ua lakatsa lintho tseo u sa hlokeng ho ba le tsona.
 - Kōpa Molimo hore a bontše hore na ho na le lintho tseo e seng tsa bohlokoa ka lapeng la hao
 - Kopa Molimo hore au fe boqapi le bohlale ba ho rera ho lefa sekoloto kapele

4. E-ba le boqapi 'me u etse moralo o nang le liphetoho tse nyane ho lefa melato e setseng.

Re ka rera esale pele, re sebelisa tekanyetso ea rona, ho lefa sekoloto sa rona kaofela ha nako e ntse e ea ka ho tseba hore na re ka fokotsa Litshenyehelo hokae cheleteng ea rona le/kapa Litshenyehelo tsa lelapa.

- Ke mekhoha efe ea boqapi eo u hlokometseng hore lelapa la hau kapa ba bang ba khonne ho fokotsa Litshenyehelo tsa lelapa?
 - *Mehlala: reka libisikiti tse monate kapa tsoekere e fokolang ka beke; lema serapa sa meroho sa lapeng; sebelisa chelete e nyenyane meketeng; sebelisa lipalangoang tsa sechaba ho e-na le sethuthuthu ho ea mosebetsing kapa sekolong;*
- Ke libaka life tseo u hlokometseng hore batho ba fokotsa Litshenyehelo tsa bona tsa khoebo ka boqhetseke?
 - *Mehlala: ho iketsetsa manyolo ho e-na le ho e reka; ho sebelisa mofani oa thepa ea sa rateheng empa a le theko e tlaase ka nakoana; ho sebedisa sepalangoang sa setjhaba sebakeng sa sethuthuthu ho isa thepa*

A re hlahlobeng mohlala oa kamoo re ka lokisetsang esale pele ho lefa melato ea rōna e setseng.

POTS'O SEHLOPHA KHOLO

Litaelo tsa Motataisi: Ngola mehlala ea lipalo e bontšitsoeng mabokoseng a ka tlaase ka pel'a tlelase. Haeba ho khonahala, taka mabokose a mohlala haufi le a mang e le hore a ka bapisoa habonolo.

Maria

Maria le John ba kene sekolotong.

Selemo se seng le se seng ba fumana R1,950 ebe ba tlameha ho lefa kalimo ea likhoeli tse hlano ea R300 le tsoala ea R150. Selemo se seng le se seng hoa tšoana, likhoeli tse 5 pele ho kotuloa ba felloa ke chelete 'me ba tlameha ho alima R300 ho fepa lelapa ho fihlela nakong ea kotulo.

Lipalo-palo li shebahala tjena:

Mokoloto oa Hona Joale:	
Fumana chelete	1,950
- Pusetso ea Kalimo (5m)	300
- Tefo ea Tsoala	150
- Litshenyehelo tsa lelapa	1,800

= Kakaretso (Mokoloto o hlokahalang)	-300
--------------------------------------	------

Dorkase o ile a tla ho thusa Maria le John. O ile a thusa Maria ho etsa moralo oa tšebeliso ea chelete le ho nahana hore na chelete eo e ne e sebelisoa joang. Ha a sheba tekanyetso ea chelete, Dorkase o ile a etsa tlhahiso ea hore mohlomong a ka fokotsa tekanyetso ea lijo le lijo tse bobebe ka 10 ka khoeli. Ho ne ho tla hloka mahlabele empa haeba ba ne ba ka jala peo e itseng ho itemela meroho le ho fepa likhoho ka tsela e fapaneng ho ka etsahala. Kaha e ne e le liranta tse 0,3 feela ka letsatsi Maria o ile a lumela ho leka. Dorkase o ile a ba hopotsa hore ho hloka boitelo empa ho molemo ho ba le bolokolohi ba lichelete.

Likarolo tsa selemo sa pele li shebahala tjena:

Selemo sa 1	
Fumana chelete	1,950
- Puseletso ea kalimo (selemong se fetileng)	300
- Tefo ea Tsoala	150
- Litshenyehelo tsa lelapa (Litshenyehelo tse fokolitsoeng)	1,680
= Kakaretso (Mokoloto o hlokahalang)	-180

'Me ha e etsoa selemo sa bobeli, lipalo li shebahala tjena:

Selemo sa 2	
Fumana chelete	1,950
- Puseletso ea kalimo (selemong se fetileng)	180
- Tefo ea Tsoala	72
- Litshenyehelo tsa lelapa (Litshenyehelo tse fokolitsoeng)	1,680
= Kakaretso (Ha ho na mokoloto o hlokahalang)	18

Ha Ho Mokoloto E HLOKANG. Selemong sa bobeli, Maria o se a ntse a lokolohile licheleteng. Ha a hloke sekoloto.

Ho molemo le ho feta ke hore selemong se tlang o tla ba le chelete ea ho tsetela kapa ho reka lintho tse ling. Leha a ka nyolla Litshenyehelo tsa hae tsa bophelo ho khutlela ho 1,800 o ntse a tla ba le tse 150 tsa ho tsetela. Haeba a ka tsetela ka bohale o tla ba le chelete e ngata le ho feta nakong e tlang.

Selemo sa 3	
Fumana chelete	1,950
- Puseletso ea kalimo (selemong se fetileng)	
- Tefo ea Tsoala	
- Litshenyehelo tsa lelapa (Litshenyehelo tse fokolitsoeng)	1,800
= Kakaretso Ha ho na mokoloto o hlokahalang	150

- Dorkase o ile a thusa motsoalle oa hae Maria joang?
 - O ile a mo thusa ho tseba moo a ka etsang liphetoho tse nyane Litshenyehelong tsa hae – e ne e le 0.30 Rands feela / ka letsatsi

- Re ka ithuta'ng ho Dorkase le Maria?
 - *Ho fokotsa Litshenyehelo tsa rona ka litsela tse nyane ho ka thusa haholo ho fokotsa likoloto ha nako e ntse e ea*
 - *Re ka lokoloha likolotong tsa rona ka ho rera le ho tela lintho tse nyane kapele ho feta kamoo re nahanang*
 - *Ho kōpa motho eo re mo tšepang hore a re thuse ho hlahloba moralo oa rōna oa tšebeliso ea chelete le ho tsoa likolotong ho ka ba molemo*

Litaelo tsa Motataisi: Etsa bonnete ba hore sehlopha se utloisisa ka ho hlaka mokhoa oa ho bala phello ea liphetoho tse bonolo ho tsoa likolotong. Fana ka letsoho **TATAISO EA BAITHUTI:** Mokhoa oa ho Tsoa Sekolotong. Hlahloba mohlala mme u bontše mehato ena:

Mohato oa 1: Bala seo u se fumanang (Kakaretso ea chelete e kenang)

Mohato oa 2: Ntša sekoloto (Tefo ea kalimo)

Mohato oa 3: Ntša tsoala (Tefo ea tsoala)

Mohato oa 4: Ntša Litshenyehelo tsohle tsa lelapa (tse tloaelehileng khoeli le khoeli le Litshenyehelo tse ling)

Mohato oa 5: Bala kakaretso

Haeba seo u se hlokanang se le seholo ho feta seo u nang le sona, joale phapang pakeng tsa liphetoho tse peli ke molato.

Pheta ka selemo se seng le se seng.

ELA HLOKO – haeba u ruta litho tsa phutheho, ha ho bohlokoa hore setho se seng le se seng se utloisise mokhoa oa ho etsa lipalo tsena. Leha ho le joalo, haeba u le morupeli ea hloahloa, u ruta Bakhanni ba Libaka ho ka thusa ho etsa boitlhakiso bo eketsehileng hore ba tsebe ho thusa sehlopha ka mohopolo ona. Lithupelo tse peli tse latelang li kenellelitsoe ho ruta batataisi eseng kereke eohle.

Mohlala 1: Kakaretso ea Chelete R2000, Loan R700, Interest 15%, Litshenyehelo R2000 + Tsoha.

Selemo sa 1

Chelete e kenang	2000
Puseletso ea kalimo	-700
Tefo ea tsoala	-105
Litshenyehelo	-2000
Kalimo e Ncha	-805

Selemo sa 2

Chelete e kenang	2000
Puseletso ea kalimo	-805
Tefo ea tsoala	-120.75
Litshenyehelo	-2000
Kalimo e Ncha	-925.75

Kalimo e ntse e eketseha selemo le selemo. Leha ho le joalo, ak'u nahane ho e-na le hoo ba fumane keletso 'me ba theotse Litshenyehelo ka R200 ho R1800 le ho eketsa chelete e kenang ka R120 ho R2120.

Selemo sa 1

Chelete e kenang	2120
------------------	------

Puseletso ea kalimo	-700
Tefo ea tsoala	-105
Litshenyehelo	-1800
Kalimo e Ncha	-485

Selemo sa 2

Chelete e kenang	2120
Puseletso ea kalimo	-485
Tefo ea tsoala	-72.75
Litshenyehelo	-1800
Kalimo e Ncha	-237.75

Selemo sa 3

Chelete e kenang	2100
Puseletso ea kalimo	-237.75
Tefo ea tsoala	-35.66
Litshenyehelo	-1800
Kakaretso e ncha - ha ho sa na sekoloto	46.59

A re hlalobeng mohlala o mong hape. Kakaretso ea Chelete R3000, kalimo R1200, Meputso 20%, Litshenyehelo R2800 + Tsoha.

Selemo sa 1

Chelete e kenang	3000
Puseletso ea kalimo	-1200
Tefo ea tsoala	-240
Litshenyehelo	-2800
Kalimo e Ncha	-1240

Selemo sa 2

Chelete e kenang	3000
Puseletso ea kalimo	-1240
Tefo ea tsoala	-248
Litshenyehelo	-2800
Kalimo e Ncha	-1288

Kalimo e ntse e eketseha selemo le selemo. Leha ho le joalo, ak'u nahane ho fapana le hoo ba fumane likeletso mme ba theotse Litshenyehelo ka R200 ho isa ho R2600 mme ba ekelitse chelete ka R200 ho isa ho R3200.

Selemo sa 1

Chelete e kenang	3200
Puseletso ea kalimo	-1200
Tefo ea tsoala	-240
Litshenyehelo	-2600

Kalimo e Ncha	-840
---------------	------

Selemo sa 2

Chelete e kenang	3200
Puseletso ea kalimo	-840
Tefo ea tsoala	-168
Litshenyehelo	-2600
Kalimo e Ncha	-408

Mona re ka bona hore kamora lilemo tse peli ho fapana le hore mokoloto o eketsehe ho R1288, o theohetse ho R408. U ka lefa tsoala e kae ka R1288? $R\ 1288 \times .20 = 257,60$. Empa ka lebaka la phetoho u se u lefa R408 $\times .20$ e leng R89.60 feela. Ena ke phapang e kholo. Ha re tsoeleng pele.

Selemo sa 3

Chelete e kenang	3200
Puseletso ea kalimo	-408
Tefo ea tsoala	-81.60
Litshenyehelo	-2600
Kakaretso e ncha - ha ho sa na sekoloto	-89.6

Le hoja ba sa tsoa likolotong u ka bona hore selemong se tlang ba tla tsoa likolotong habonolo.

BAKENG SA BAAHI BA TEMO FEELA – Buisanang ka:

Maemong ao mofuta o le mong feela oa mokoloto o rekisang masimo a hau esale pele, joale o hloka ho fumana motho eo u mo tšepang ka botlalo mme o sebetse le eena. Khetha tšimo e nyenyane 'me u e rekise hore u be le chelete ea ho ja. Joale ka nako ea kotulo u ka kotula tšimo e kholoanyane 'me u se ke ua lahlehela ke chelete ho seo. Kapa u leme karolo ea tšimo ea hao ka ntho e 'ngoe eo u ka e kotulang esale pele, joaloka poone. Ho ka 'na ha nka mosebetsi o mongata, empa ka tsela eo u ka rekisa sejalo seo ho e-na le hore u rekise kotulo eohle ea hao pele ho nako. E-ba le boqapi.

(Haeba u sebakeng seo ho sa khoneheng hore batho ba fumane likalimo tsa khoeli le khoeli, joale nahana ka mekhoha e meng e teng ho ba thusa ho fokotsa chelete eo ba e lahleheloang ke tsoala selemo le selemo.)

5. Rapella thuso ea Molimo 'me u e lebele

SEHLOPHA SEKHOLO

Mohato oa ho qetela oa ho tsoa likolotong ke ho talima ho Molimo bakeng sa thuso ea Hae. Ke 'nete hore re lokela ho phela tumellanong le thato ea Molimo haeba re lebeletse hore a re thuse.

Mamela pale ena:

Ka letsatsi le leng monna e mong o ile a tla ho moahelani oa hae ho tla kōpa thuso ka sekoloto. O ne a alimile 2,500 ka 10% a kopanya tsoala mme likhoeli tse 7 hamorao motho eo a re o hloka ho lefa ho feta 6,000. Ha moahelani a bala thahasello, o ile a fumana hore palo eo e ne e fosahetse ka ho feletseng. Empa monna eo o ne a sa tsebe ho bala phaello ka boena. O ne a lula a tlōha tlokotsing e 'ngoe ea lichelete ho ea ho e' ngoe. Moahelani eo o ile a mamela tlaleho ea hae ea mathata a lichelete 'me a ipotsa, “Ke hobane'ng ha Molimo a sa thuse monna enoa? Ke hobane'ng ha a lula a le molatong? Na see se ne se bakoa ke ho hloka toka ho tsoang ho ba bang?” Ka yona nako eo monna a

qala ho bua ka moo a ileng ho senohe. Senohe se ne se mmoleletse hore selemo sena e tla ba se sebe mme monna a dumela.

Molimo o itse o tla tlisa mathata a lichelete ho ba sa mo mameleng.

- Na u nahana hore monna eo o ne a mamela?

Ena ke pale e 'ngoe e tsoang ka Bibeleng:

Ha batlamuo ba Bajuda ba qala ho khutlela Babylona ho ea Jerusalema, ba ile ba qala ho tsosolosa tempele empa kapele ba ile ba tela. Hagai o ile a khalemela batho ka lebaka la ho lula matlong a matle ha tempele—ntlo ea Molimo—e ntse e le lesupi. O ile a lemosa batho hore le ka mohla ba ne ba ke ke ba khotsofala le ho hlohonolofatsoa hafeela Molimo a ntse a ba halefetse.

Bala Hagai Khaolo ea 1 kaofela le temana ea 2:19.

- Na mathata a lichelete kamehla a bakoa ke ho se mamele?
 - *Mathata a lichelete hase kamehla a bakoang ke ho se mamele. Ha e le hantle, Davida o ne a atisa ho tletleba ka hore na ke hobane'ng ha ho ne ho bonahala eka ba khopo baa atleha. Leha ho le joalo, Davida o ile a boela a re ha ho mohla a kileng a bona ea lok ileng a lapa (Pesaleme ea 37:25).*

Hangata mathata a lichelete ke tsela eo ka eona Molimo a lehang ho hapa tlhokomelo ea rōna. Ha re tobane le mathata a lichelete re lokela ho emisa, re hlahlobe bophelo ba rōna, re bakele ntho leha e le efe e fosahetseng 'me re rapelle mohau oa Molimo. Haeba re tsoela pele ho phela bophelo bo sa mameleng Molimo, ha rea lokela ho lebella tlhohlonolofatso le mohau oa hae.

MEHATO EA KHATO

- Ikemisetse ho etsa moralo oa ho fokotsa likoloto haeba u na le tse ling.
- Buisana le lelapa la hau ka moralo 'me u kope bohle ho itlama ka morero.
- Rapella thuso ea Molimo ho fokotsa sekoloto, 'me u se lebelle.

TLHOKOMELO

Re laetsoe ke Molimo ho ba batsamaisi ba molemo ba chelete.

TS'OANELO SEHLOPHA

Etsa lethathamo la mehopolo e 10 eo u ithutileng eona thupelong ena.

Tse ling tsa lintho tseo u seng u qalile ho li sebelisa ke life? Ke eng hape eo u ka qalang ho e etsa ho qala hona joale?

Tlalehang Ts'oane

Molimo o batla hore re thabele bolokolohi ba lichelete. Ha a batle hore re be makhoba a chelete kapa re lule re tšoenyehile ka chelete. Haeba re sebelisa litsebo tse ntle tsa ho laola chelete le ho kopa boqapi ba Hae le thuso, re ka tseba tokoloho.

Rapelang hammoho ho koala.